

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 11 grudnia 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie „Regulaminu przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych“.

Na podstawie art. 4 pkt. 8 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 580), w brzmieniu, nadanem mu rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 października 1930 r., zmieniającem i uzupełniającem przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 76, poz. 599), oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 567) zarządza się co następuje:

§ 1. Na kolejach żelaznych użytku publicznego wprowadza się „Regulamin przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych” w brzmieniu załącznika do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1936 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą „Regulamin przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych”, wprowadzony rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 9 października 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 89, poz. 783), oraz późniejsze zmiany i uzupełnienia, wprowadzone do tego Regulaminu.

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Załącznik do rozp. Ministra Komunikacji z dnia 11 grudnia 1935 r. (poz. 580).

REGULAMIN PRZEWOZU OSÓB, BAGAŻU I PRZESYŁEK EKSPRESOWYCH NA KOLEJACH ŻELAZNYCH.

T Y T U Ł I.

PRZEPISY OGÓLNE.

§ 1. Koleje i przewozy objęte regulaminem.

1. Niniejszy regulamin przewozu (w skróceniu RPO) obowiązuje na wszystkich kolejach użytku publicznego.

2. W komunikacji z kolejami zagranicznymi regulamin obowiązuje tylko wtedy, gdy dla komunikacji tej nie istnieją odrębne przepisy.

3. Niniejszy regulamin stosuje się także do przewozów, których stacje wyjazdu lub nadania oraz przeznaczenia leżą na obszarze ważności regulaminu niniejszego, a które dokonywane są przez obszar drugiego państwa tylko tranzytem, jeżeli interesowane koleje zawarły odrębne układy, na mocy których przepisy regulaminu niniejszego mają być stosowane.

4. Niniejszy regulamin stosuje się również do przewozów od stacji i do stacji, położonych na obszarze państwa sąsiedniego, jeżeli przewozu na całej przestrzeni dokonywa kolej, położona na obszarze ważności regulaminu niniejszego, a państwo sąsiednie nie sprzeciwia się stosowaniu tego regulaminu.

5. Regulamin niniejszy stosuje się również do przewozów od lub do kolejowych stacji miejskich, działających poza terenem kolei.

6. Regulamin niniejszy może być stosowany również do przewozów, dokonywanych przez kolej z udziałem regularnych linii okrętowych, samochodowych lub lotniczych (komunikacje kombinowane) z odchyleniami, wynikającymi z właściwości tych środków przewozowych. Odchylenia takie muszą być ogłoszone tym samym trybem, co i regulamin niniejszy.

§ 2. Przepisy wykonawcze. Odchylenia. Zmiany tymczasowe.

1. Koleje mogą wydawać do regulaminu niniejszego przepisy wykonawcze.

2. W uwzględnieniu szczególnych warunków mogą być wprowadzane odchylenia od przepisów regulaminu niniejszego dla kolei miejscowego znaczenia, dla pewnych przedmiotów, linii, stacji, pociągów lub rodzajów pociągów.

3. Odchylenia, o których mowa w pkt. 2 paragrafu niniejszego, muszą być zatwierdzone przez władzę zwierzchnią. Odchylenia te, tudzież przepisy wykonawcze, o których mowa w pkt. 1 paragrafu niniejszego, powinny być ogłoszone w ten sam sposób, co i taryfy (§ 5), oraz włączone do taryfy.

4. Władza zwierzchnia ma prawo przejściowo i na pewien czas określony zawiesić lub zmienić poszczególne przepisy regulaminu niniejszego, bądź ogólnie, bądź dla pewnych linii, bądź też między pewnymi stacjami. Takie zarządzenia powinny być ogłoszone tym samym trybem, co i regulamin niniejszy.

§ 3. Obowiązek przewozu.

Kolej nie może odmówić przewozu:

- jeżeli podróżny lub nadawca zastosuje się do przepisów regulaminu niniejszego, do obowiązujących taryf i do ogólnie obowiązujących zarządzeń kolejowych;
- jeżeli przewozu można dokonać zwykłymi środkami przewozowymi;
- jeżeli przewóz na mocy prawnie wydanych zarządzeń lub ze względu na zachowanie porządku publicznego nie jest wzbroniony;
- jeżeli przewozowi nie stoją na przeszkodzie okoliczności, których kolej nie mogła uniknąć i którym nie mogła zapobiec.

§ 4. Spory. Zażalenia.

1. Spory między podróżnymi, jak również spory między podróżnymi a służbą kolejową, rozstrzyga na stacjach właściwy urzędnik nadzorczy, w drodze zaś kierownik pociągu.

2. Zażalenia na działalność organów kolejowych można zgłaszać ustnie lub piśmiennie. Zażalenia powinny być przez kolej rozpatrzone i rozstrzygnięte w czasie możliwie krótkim.

§ 5. Taryfy. Zasady obliczania opłat przewozowych.

1. Kolej jest obowiązana wydawać taryfy, które powinny zawierać specjalne warunki umowy o przewóz oraz wszelkie dane, potrzebne do obliczenia należności przewozowych i opłat dodatkowych.

Należności przewozowe i opłaty dodatkowe oblicza się według obowiązujących taryf.

2. Warunki, zawarte w taryfach, obowiązują o tyle, o ile nie są sprzeczne z przepisami regulaminu niniejszego; w przeciwnym razie uważa się je za nieistniejące i nieważne.

3. W taryfach musi być wymienione urzędowe czasopismo publiczne, w którym umieszcza się ogłoszenia o ich wprowadzeniu i późniejszych ich zmianach oraz w którym musi być podane, gdzie i za jaką cenę można nabywać daną taryfę.

4. Taryfy nie mogą wejść w życie przed ich ogłoszeniem.

5. Każda stacja kolejowa ma obowiązek taryfy, które jej dotyczą, udzielać osobom interesowanym na żądanie do przejrzenia w godzinach służbowych.

6. Zmiany taryf, wprowadzające podwyżki opłat lub utrudnienia warunków przewozu, wchodzi w życie po upływie 14 dni po ich ogłoszeniu. Za zgodą władzy zwierzchniej termin ten może być jednak skrócony, a nawet może zbiegać się z dniem ogłoszenia. W takim razie w ogłoszeniu należy powołać się na zezwolenie władzy zwierzchniej. Taryfy, zaprowadzone tylko na pewien czas określony, tracą moc obowiązującą po upływie tego czasu bez ogłoszenia o ich odwołaniu. Zmiany taryf ogłasza się w ten sam sposób, w jaki została ogłoszona taryfa.

7. Na każdej stacji powinien znajdować się w miejscu widocznym wykaz cen biletów na przejazd od tej stacji do stacyj bardziej uczęszczanych oraz wykaz opłat za przewóz bagażu do takich stacyj.

8. Prócz należności przewozowych i opłat dodatkowych, przewidzianych w taryfie, wolno kolei pobierać tylko kwoty, stanowiące zwrot wydatków w gotówiznie, a mianowicie: opłat wywozowych i przywozowych, nieprzewidzianych w taryfie kosztów przewiezienia z jednego dworca na drugi, kosztów poprawienia zewnętrznego lub wewnętrznego opakowania, niezbędnego dla zabezpieczenia przesyłki, i innych podobnych wydatków.

Dowody na poczynione wydatki powinny być dołączone do odnośnych dokumentów przewozowych.

9. Za poczynione wydatki w gotowiznie kolej ma prawo pobierać opłaty komisowe (prowizję), przewidziane w taryfie; opłacone gotówką przez kolej należności za dostawę, należności przewozowe i inne należności taryfowe, opłaty pocztowe i stemplowe wolne są od opłat komisowych.

10. Wydatki w gotowiznie oraz opłaty komisowe, wymienione w pkt. 9 paragrafu niniejszego, obciążają przesyłkę.

§ 6. Zakaz odrębnych umów. Zniżki opłat (ulgi).

1. Taryfy powinny być stosowane jednakowo względem wszystkich, korzystających z usług kolei.

2. Każdy odrębny układ, mocą którego jednej lub kilku osobom przyznano by zniżkę opłat, oznaczonych w taryfie, jest zakazany i nieważny.

Natomiast dozwolone są zniżki opłat, należycie ogłoszone i dostępne w równej mierze dla każdego, kto dopełni warunków stosowania zniżki.

3. Nadto dozwolone są za zgodą władzy zwierzchniej doraźne zniżki opłat dla przewozów w celach dobroczynnych, krajoznawczych i społecznych. Ulgi te mogą być ogłaszane również w inny sposób, aniżeli to przewidziano w § 5 pkt. 3 regulaminu niniejszego. Ważność tych ulg uzależniona jest od spełnienia warunków ich stosowania.

4. Korzystanie z dwu zniżek jednocześnie nie jest dozwolone, jeżeli taryfy tego nie przewidują wyraźnie.

§ 7. Waluta.

1. Wszelkich zapłat należy dokonywać w walucie krajowej, mającej obieg prawny (zapłaty te mogą być na obszarze Wolnego Miasta Gdańska

dokonywane również w walucie polskiej, gdy płatnik i kolej są pod tym względem zgodni).

To samo dotyczy wszelkich wypłat, dokonywanych przez kolej na podstawie regulaminu niniejszego.

2. Na stacjach, na których zachodzi tego potrzeba, lub w pewnych komunikacjach, kolej może według swego uznania zarządzić przyjmowanie zapłaty także w walucie obcej.

3. Kolej obowiązana jest podawać do wiadomości w ogłoszeniach, wywieszanych przy okienkach kasowych, lub w inny odpowiedni sposób, kursy, po jakich przerachowuje kwoty, wyrażone w obcych walutach, a uiszczane w walucie krajowej (kursy przeliczenia).

Kolej obowiązana jest również w ten sam sposób ogłaszać kursy, po jakich przyjmuje zapłatę w obcej walucie (kursy przyjmowania).

§ 8. Odpowiedzialność kolei za swój personel.

Kolej odpowiada za swój personel oraz za inne osoby, któremi się posługuje przy wykonywaniu przyjętego na siebie przewozu.

Jeżeli jednak personel kolejowy na żądanie podróżnego lub nadawcy przesyłki spełnia czynności, do których kolej nie jest obowiązana, uważa się go jako działającego na zlecenie osoby, której usługę tę oddaje.

§ 9. Rozrachunek pomiędzy kolejami.

Każda kolej obowiązana jest zapłacić innym kolejom, uczestniczącym w przewozie, przypadający im udział w opłatach przewozowych, które kolej ta pobrała lub powinna była pobrać.

T Y T U Ł II.

PRZEWÓZ PODRÓŻNYCH.

§ 10. Prawo przejazdu. Sprzedaż biletów. Poczekalnie.

1. Podróżny, rozpoczynający podróż, musi posiadać bilet na przejazd. Taryfy mają jednak przewidywać pod tym względem wyjątki.

2. Podróżny jest obowiązany sprawdzić, czy otrzymał właściwy bilet i zachować go przez cały czas podróży. Bilet ten należy na żądanie okazać i wręczyć dla sprawdzenia upoważnionym do kontroli organom przy wejściu do poczekalni, przy wejściu na peron i przy wyjściu z peronu, przy wsiadaniu do wagonu, a także w każdym czasie podczas jazdy oraz oddać go przed samem ukończeniem podróży lub po jej ukończeniu, zależnie od urzędzeń, istniejących na końcowym odcinku podróży.

3. Kasy biletowe powinny być otwarte na stacjach o większym ruchu przynajmniej na godzinę, na innych stacjach przynajmniej na pół godziny przed odjazdem danego pociągu.

4. Na pięć minut przed odjazdem pociągu kolej ma prawo odmówić sprzedaży biletu. Kolej ma prawo odmówić na 15 minut przed odjazdem pociągu wydania biletów do stacyj, niewidocznych w wy-

kazie, wywieszonym w myśl § 5 pkt. 7 regulaminu niniejszego.

5. Kolej może żądać, aby kupujący bilet uiścił należność już odliczoną.

6. Poczekalnie powinny być otwarte dla podróżnych co najmniej na godzinę przed odjazdem pociągu.

7. Na stacjach węzłowych podróżni mogą pozostawać w poczekalni do czasu odjazdu odpowiedniego pociągu, nie mogą jednak wymagać, aby poczekalnia była dla nich otwarta w czasie od godziny 23-ej do godziny 6-ej, jeżeli w tym czasie nie odjeżdżają lub nie przyjeżdżają pociągi pasażerskie.

8. Osobom, wyszczególnionym w § 19, można zabronić przebywania w poczekalniach.

Kolej może zakazać wprowadzania psów i rowerów do poczekalni i restauracji stacyjnych oraz palenia tytoniu w poczekalniach. Zakaz taki należy ogłosić zapomocą obwieszczeń na stacjach i w odpowiednich lokalach.

§ 11. Bilety na przejazd.

1. Bilety na przejazd powinny zawierać następujące dane:

- a) stację wyjazdu i przeznaczenia;
- b) drogę przejazdu; jeżeli użycie różnych dróg lub środków przewozowych jest dozwolone, powinno to być zaznaczone na bilecie;
- c) rodzaj pociągu i klasę wagonu;
- d) opłatę za przejazd;
- e) pierwszy dzień ważności biletu;
- f) czas ważności;
- g) w razie potrzeby uwagę, że wyjazd powinien nastąpić w pierwszym dniu ważności biletu.

2. Bilet wolno odstąpić drugiej osobie tylko wtedy, gdy nie jest imienny i jeżeli podróż nie została jeszcze rozpoczęta.

§ 12. Zniżka opłat za przejazd dzieci.

1. Podróżny może wieźć ze sobą bezpłatnie bez biletu dwoje dzieci w wieku do ukończonego czwartego roku życia, jeżeli nie żąda dla nich osobnego miejsca.

2. Dzieci po ukończeniu czterech lat aż do ukończenia lat dziesięciu przewozi się za połowę normalnej opłaty za przejazd. Taką samą opłatę uiszczają należy za dzieci w wieku do ukończonego czwartego roku życia, dla których zażądano osobnych miejsc. Zniżki tej nie stosuje się przy przejazdach za biletami, wydanymi na podstawie taryfy ulgowej, chyba że dana taryfa wyraźnie to przewiduje.

§ 13. Czas ważności biletów.

1. Jeżeli taryfy nie przewidują dłuższego czasu ważności biletów, czas ten wynosi:

przy biletach na przejazd w jednym kierunku:		
za odległość do 150 km włącznie	1	dzień
za każde dalsze rozpoczęcie 200 km odległości	1	„
przy biletach na przejazd tam i z powrotem:		
za odległość do 75 km włącznie	1	„

za każde dalsze rozpoczęcie 100

km odległości 1 dzień

2. Bilety po cenach niższych mogą mieć odmienny czas ważności.

3. Dzień, oznaczony datą na bilecie, uważa się jako pierwszy pełny dzień jego ważności. Bilet, wydany na pociąg, odchodzący według rozkładu jazdy o północy, otrzymuje datę dnia następującego po północy.

Kolej może zarządzić wydawanie biletów przed pierwszym dniem ich ważności.

4. Podróż powinna być rozpoczęta w pierwszym dniu ważności biletu, jeżeli taryfy nie przewidują, że podróż za biletami pewnego rodzaju może być rozpoczęta dowolnego dnia czasu ważności biletu.

5. Kolej ma prawo dla pewnych linii lub odcinków zarządzić, iż wyjazd ma nastąpić pociągiem, oznaczonym na bilecie, lub w oznaczonej na bilecie porze. Zarządzenia takie należy podać do publicznej wiadomości w ten sam sposób, co i taryfy.

6. Jeżeli podróżny nie może wyjechać w pierwszym dniu ważności biletu (pkt. 4), albo pociągiem oznaczonym na bilecie lub w oznaczonej na bilecie porze (pkt. 5), właściwy organ stacyjny obowiązany jest, na żądanie podróżnego, poświadczyc bilet na odpowiedni dzień późniejszy, na odpowiedni późniejszy pociąg lub na odpowiednią późniejszą porę dnia, wskazaną przez podróżnego. Żądanie takie musi być zgłoszone przed upływem pierwszego dnia ważności biletu lub pory dnia, oznaczonej na bilecie. Czas ważności biletów nie ulega przytem przedłużeniu, jednakże czas ważności biletów, ważnych na jeden dzień, można, w razie potrzeby, przedłużać w takich przypadkach na dzień następny.

7. Podróż powinna być ukończona najpóźniej o północy ostatniego dnia ważności biletu. Podróżny jednak z biletem o jednodniowej ważności, jeżeli rozpoczął podróż w pierwszym dniu ważności biletu, ma prawo dojechać bez przerwy do stacji przeznaczenia, nawet po północy.

§ 14. Wyznaczanie i zamawianie miejsc. Przedziały dla kobiet, niepalących i podróżnych z psami. Otwieranie okien. Podnoszenie oparc.

1. Podróżnym nie wolno wsiadać do wagonu z chwilą ruszenia pociągu.

2. Podróżni powinni przy zajmowaniu miejsc w pociągach stosować się do wskazówek właściwego personelu kolejowego; na żądanie podróżnego personel kolejowy obowiązany jest wskazać mu miejsce w pociągu.

3. Wsiadając, podróżny ma prawo założyć wolne miejsce dla siebie i dla każdej jadącej z nim osoby, której bilet może okazać. Kto zakłada większą ilość miejsc, niż ta, która przysługuje jemu i jadącym z nim osobom, obowiązany jest zapłacić 5 zł. Nie wolno zajmować miejsca, już zajętego przez inną osobę, jeżeli dowód zajęcia jest widoczny.

4. Kto opuszcza miejsce, nie założywszy go w sposób wyraźny, traci do niego prawo.

5. Wagony bezpośrednie są przeznaczone przede wszystkim dla podróżnych z biletami bezpośrednimi. Inni podróżni mogą zajmować wolne miejsca

w takich wagonach tylko do czasu, gdy miejsca te nie okażą się potrzebne dla podróżnych z biletami bezpośrednimi. Konduktor powinien uprzedzić podróżnych, nie mających biletów bezpośrednich, o obowiązku zwolnienia tych miejsc z chwilą, gdy okażą się one potrzebne dla podróżnych z biletami bezpośrednimi.

Osoby, które na stacji pośredniej muszą przejść się do innego pociągu, mają pierwszeństwo przed osobami, rozpoczynającymi dopiero podróż tym pociągiem od tej stacji.

6. Oddzielne miejsca mogą być zamawiane w pociągach, w których skład wchodzi wagony z miejscami numerowanymi lub sypialniami, jak również w innych pociągach, wyznaczonych przez kolej. Wysokość opłaty za zamawianie miejsc określa taryfa.

7. Warunki korzystania z wagonów restauracyjnych i sypialnych ogłoszone są w ten sam sposób co taryfy (§ 5) lub też zawarte są w obwieszczeniach, umieszczonych w tych wagonach.

8. Kolej przyjmuje zamówienia na całe przedziały w wagonach, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie względy ruchowe lub przewozowe. Zamawiający przedział musi posiadać tyle biletów, ile jest miejsc w przedziale. Ilość podróżnych w zamówionym przedziale nie może być większa od ilości biletów. W razie stwierdzenia w zamówionym przedziale większej ilości podróżnych, niż biletów, do podróżnych bez biletów stosuje się przepisy § 17.

9. Kolej wynajmuje w miarę możliwości oddzielne wagony. Opłatę za wynajęcie wagonów tudzież szczegółowe warunki najmu określają taryfy.

10. W każdym pociągu, składającym się co najmniej z czterech wagonów, jeżeli jego przebieg trwa więcej niż trzy godziny i jeżeli znajdują się w nim przynajmniej cztery przedziały odnośnej klasy, kolej obowiązana jest wyznaczyć wyłącznie dla kobiet po jednym przedziale 2 i 3 klasy. W wagonach bezpośrednich przedziałów dla kobiet można nie wyznaczać.

We wszystkich pociągach, mających w swym składzie dwa lub więcej przedziałów jednej klasy, przynajmniej połowa ogólnej liczby przedziałów każdej klasy powinna być przeznaczona dla niepalących. Jeżeli w pociągu znajduje się tylko jeden przedział klasy 1, 2 lub 3, wówczas w przedziale tym palenie jest dozwolone tylko za zgodą wszystkich jadących w nim podróżnych.

11. Podróżnym płci męskiej w wieku powyżej lat 10 nie wolno zajmować miejsc w przedziałach dla kobiet nawet za ich zgodą; jednakże takim podróżnym może konduktor przydzielić miejsca w przedziałach dla kobiet w razie wypełnienia w innych przedziałach.

12. W przedziałach dla kobiet i dla niepalących nie wolno palić nawet za zezwoleniem współpodróżnych.

W wagonach, przeznaczonych w całości dla niepalących, nie wolno palić tytoniu nawet na korytarzach.

Do przedziałów i wagonów dla niepalących nie wolno wchodzić z zapalonym cygarem, papierosem lub fajką.

Nie stosujący się do zakazu palenia tytoniu obowiązany jest zapłacić 1 zł.

13. W każdym pociągu powinien być przynajmniej jeden przedział 3-ej klasy, przeznaczony dla podróżnych z psami każdego rodzaju i każdej wielkości. Przy zajmowaniu miejsc w takich przedziałach mają pierwszeństwo podróżni, jadący z psami. Inni podróżni mogą zajmować wolne miejsca w takich przedziałach tylko do czasu, gdy miejsca te nie okażą się potrzebne dla podróżnych z psami. Konduktor powinien uprzedzić podróżnych, jadących bez psów, a zajmujących miejsca w takich przedziałach, o obowiązku zwolnienia tych miejsc z chwilą, gdy okażą się one potrzebne dla podróżnych z psami.

14. Przedziały dla kobiet, dla niepalących i dla podróżnych z psami powinny być oznaczone odpowiednimi napisami.

15. Otwieranie okien wagonu dozwolone jest tylko za zgodą wszystkich podróżnych, jadących w przedziale.

16. Warunki podnoszenia oparcie ruchomych w wagonach określa taryfa.

§ 15. Przerwy podróży na stacjach pośrednich.

1. Bilety ważne na jeden dzień nie dają prawa przerwy podróży; bilety ważne na dwa dni uprawniają do jednorazowej, a bilety z ważnością dłuższą do dwurazowej przerwy podróży. Na przystankach, na których nie wydaje się biletów, przerwa podróży nie jest dozwolona.

2. Podróżny, który przerywa podróż, musi przedstawić swój bilet do poświadczenia właściwemu organowi stacyjnemu zaraz po przybyciu pociągu, którym przyjechał, i to pod rygorem utraty ważności biletu.

Podróżni, jadący za biletami zeszytowymi, mogą przerywać podróż:

- a) na stacji końcowej każdego poszczególnego kuponu bez żadnych formalności;
 - b) na innych stacjach każdego odcinka poszczególnego kuponu dwa razy, pod warunkiem poświadczenia przerwy przez właściwy organ stacyjny stosownie do przepisów ustępu pierwszego.
3. Nie uważa się za przerwę podróży:
- a) zatrzymania się stosownie do rozkładu jazdy w oczekiwaniu na najbliższy pociąg, dający bezpośrednio połączenie, chociażby nawet podróżny zmuszony był nocować z tego powodu;
 - b) zatrzymania się celem przejścia z pociągu, nie zatrzymującego się na stacji przeznaczenia lub na stacji, na której ma się zatrzymać podróżny do najbliższego pociągu, dającego bezpośrednie połączenie i zatrzymującego się na tej stacji;
 - c) zatrzymania się celem przejścia do pociągu, który wcześniej przybywa do stacji przeznaczenia, niż pociąg użyty przedtem, lub do takiego, w którym opłata za przejazd jest niższa.

4. Przerwa podróży nie przedłuża czasu ważności biletu.

5. Przerwaną podróż można na nowo podjąć także z innej stacji, leżącej na tej samej drodze bliżej stacji przeznaczenia.

6. Jeżeli podróżny, posiadający bilet ważny na kilka dróg, przerwie podróż na jednej z tych dróg, to może wznowić podróż ze stacji przerwy lub też z innej stacji, położonej bliżej stacji przeznaczenia, ale na tej samej drodze, którą wybrał przy rozpoczęciu podróży.

7. W okresie czasu ważności biletu nie ogranicza się długości trwania przerwy.

8. Taryfy mogą uchylić lub ograniczyć prawo korzystania z przerw podróży przy biletach o cenach niższych.

§ 16. Przejście do klasy wyższej lub do pociągu o taryfie wyższej.

1. Na stacji wyjazdu podróżny ma prawo żądać wymiany swego biletu na bilet klasy wyższej lub do pociągu o taryfie wyższej za dopłatą różnicy cen. Kolej może odmówić wymiany, jeżeli jej zażądano później, niż to wynika z przepisu pkt. 4 § 10 regulaminu niniejszego lub, jeżeli bilet został już przecięty przy kontroli.

2. Za dopłatą różnicy cen, ustalonej w taryfie, podróżny może, po uprzednim zgłoszeniu konduktorowi, jechać całą drogę lub tylko część w klasie wyższej lub w pociągu o taryfie wyższej, niż to wskazano na bilecie.

3. Zmiana klasy lub pociągu, o której mowa w pkt. 1 i 2 paragrafu niniejszego, nie jest dozwolona, jeżeli podróżny posiada bilet, wydany na zasadzie taryfy, zawierającej pod tym względem ograniczenia.

§ 17. Podróżny bez ważnego biletu.

1. Podróżny, który nie może okazać ważnego biletu na przejazd, obowiązany jest, niezależnie od odpowiedzialności karnej, zapłacić według taryfy normalnej podwójną cenę biletu za drogę przebytą, jeżeli zaś stacji wyjazdu nie można natychmiast ustalić bez wszelkiej wątpliwości, podwójną cenę biletu za całą drogę, którą przebył pociąg, jednakże w obu przypadkach nie mniej niż 5 zł.

Bilet, którego tekst bezprawnie zmieniono, personel kolejowy odbiera jako nieważny.

2. Podróżny, który bez wezwania uprzedzi konduktora, że nie mógł kupić biletu, powinien uiścić cenę pojedynczą biletu według taryfy normalnej oraz dopłatę w wysokości 1 zł, ogółem jednak nie więcej, niż podwójną cenę tego biletu. Jeżeli takiemu podróżnemu konduktor nie wystawi natychmiast biletu na zgłoszony przejazd, podróżny ma prawo zażądać od konduktora poświadczenia o zgłoszeniu braku biletu. Przypadki, w których dozwolone jest uiszczanie w pociągu należności za przejazd według cen niższych, określają taryfy.

3. Taryfy określają, jakie opłaty kolej pobiera w razie braku biletu przy opuszczaniu stacji lub dalszej podróży poza pierwotną stacją przeznaczenia oraz w razie przejazdu inną, niż wskazaną na bilecie drogą, klasą wyższą lub pociągiem o taryfie wyższej.

4. Do żadnych dopłat nie jest obowiązany:

- a) podróżny, któremu kolejowa kasa biletowa nie wydała bezpośredniego biletu do stacji przeznaczenia i poświadczyła to na wydanym mu bilecie, jeżeli na stacji pośredniej, do której opiewa jego bilet, z powodu krótkiego postoju nie mógł kupić nowego biletu i bez wezwania uprzedził o tem konduktora;
- b) podróżny, który rozpoczął podróż swą na przystanku, na którym nie wydaje się biletów;
- c) podróżny, który zajmie miejsce w klasie wyższej danego pociągu lub w pociągu o taryfie wyższej, jeżeli uprzedził o tem konduktora (§ 16 pkt. 2).

5. Kolej ma prawo usunąć z pociągu podróżnego, który odmawia uiszczenia niezwłocznie opłat, wyszczególnionych w pkt. 1, 2 i 3 paragrafu niniejszego. Podróżnego takiego uważa się za jadącego bez ważnego biletu w rozumieniu pkt. 1 paragrafu niniejszego. Nie ma on prawa żądać zwrotu ceny biletu ani należności za przewóz bagażu, ani też wymagać, aby jego bagaż był mu dostarczony na inną stację, niż ta, na którą go nadano.

6. Na każdą uiszczoną zapłatą kolej obowiązana jest wydać pokwitowanie.

7. Przy obliczaniu różnic należności za przejazd i dopłat przy biletach o cenach niższych obowiązują poza przepisami paragrafu niniejszego również odnośne przepisy taryfy.

§ 18. Bilety peronowe.

1. Osoby, wchodzące do zamkniętych części stacji, bez ważnego biletu na przejazd, powinny posiadać bilet peronowy, który należy okazać przy wejściu i oddać przy opuszczaniu tych części stacji. Kto bez ważnego biletu wchodzi do zamkniętych części stacji, powinien zapłacić 1 zł. Bilet peronowy nie daje prawa wstępu do pociągu.

2. Bez ważnego biletu jazdy nie wolno wchodzić do pociągu, przygotowanego do odjazdu. Posiadacz biletu peronowego może wejść do wagonu jedynie w celu umieszczenia w wagonie osób chorych i innych osób, potrzebujących opieki, poczem powinien natychmiast opuścić wagon.

Kto wbrew tym przepisom wchodzi do wagonu lub pozostaje w nim, obowiązany jest zapłacić 5 zł.

3. Na każdą uiszczoną dopłatą kolej obowiązana jest wydać pokwitowanie.

§ 19. Osoby, wyłączone od przejazdu lub przewożone warunkowo. Uszkodzenie wagonu.

1. Nie przyjmuje się do pociągu lub można usunąć z pociągu w czasie podróży:

- a) osoby w stanie nietrzeźwym, osoby, które zachowaniem swym obrażają przyzwoitość publiczną, zakłócają spokój lub które nie stosują się do przepisów ustawowych, regulaminu, taryf lub do zarządzeń kolei; osoby te nie mają prawa żądać zwrotu ceny biletu ani należności, pobranej za bagaż;
- b) osoby, które wskutek choroby lub innych przyczyn mogłyby być przykre lub niebez-

pieczne dla współpodróżnych, chyba że wynajęto dla nich uprzednio osobny przedział lub że taki przedział może im być oddany do użytku za opłatą określoną w taryfie. Jednakowoż osoby, które zachorowały w czasie jazdy, należy dowieźć przynajmniej do pierwszej takiej stacji, gdzie mogą otrzymać konieczną opiekę. Opłatę za przejazd i za przewóz bagażu zwraca się im po potrąceniu należności za przejechaną drogę.

Pozatem przy przewozie osób chorych obowiązują osobne przepisy, wydane w tym względzie przez właściwą władzę.

2. Kolej ma prawo żądać zwrotu kosztów odkazania przedziałów lub wagonów, użytych do przewozu chorych.

3. Wszelkie szkody, powstałe skutkiem uszkodzenia albo zanieczyszczenia przez podróżnych wagonu lub inwentarza kolejowego, powinny być przez nich pokryte. Kolej ma prawo wymagać bezzwłocznej zapłaty lub zabezpieczenia należności.

4. Należności z powyższego tytułu oblicza się według cennika opłat, ustanowionego przez kolej i przewidzianego w taryfach.

Za uszkodzenia, nieprzewidziane w cenniku powyższym, kolej pobiera odszkodowanie w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.

§ 20. Pociągi. Rozkłady jazdy. Postoje.

1. Przewozu dokonywa się bądź pociągami stacjami, przewidzianymi w rozkładach jazdy, bądź pociągami, kursującymi w miarę potrzeby.

Zamówienia na pociągi nadzwyczajne uwzględnia kolej w miarę możliwości.

2. Rozkłady jazdy powinny być przed ich wprowadzeniem podane do wiadomości publicznej i wywieszane na stacjach. Rozkłady te powinny wskazywać rodzaj pociągu, klasy wagonów i czas odejścia pociągów, na ważniejszych zaś stacjach węzłowych również czas przyścia i ważniejsze połączenia. Rozkłady jazdy, które straciły swą ważność, powinny być bezzwłocznie usuwane.

Ograniczenia co do korzystania z pewnych pociągów lub klas powinny być uwidocznione w rozkładach jazdy lub taryfach.

3. Bezzwłocznie po zatrzymaniu się pociągu na stacji służba pociągowa powinna wywołać nazwę stacji i czas postoju, trwającego ponad 5 minut. Na stacjach węzłowych służba pociągowa wzywa oprócz tego do przesiadania do pociągów, jadących w innych kierunkach.

4. Podróżny powinien sam dbać o to, aby wsiadł do właściwego pociągu oraz wysiadł lub przesiadł się na właściwej stacji. Wsiadać z wagonów można na stacjach dopiero po zatrzymaniu się pociągu. Jeżeli pociąg zostanie zatrzymany wyjątkowo poza obrębem stacji, podróżni mogą wysiadać tylko za wyraźnym zezwoleniem kierownika pociągu; powinni jednak usunąć się natychmiast z toru kolejowego i na pierwszy znak, dany przez kierownika pociągu, zając miejsca zpowrotem.

5. Podróżny, który bez uzasadnionej przyczyny zatrzyma pociąg podczas biegu przy pomocy ha-

mulca bezpieczeństwa lub jakimkolwiek innym sposobem, powinien, niezależnie od odpowiedzialności karnej, uiścić bezzwłocznie na rzecz kolei opłatę w wysokości, przewidzianej w taryfie.

W razie wyrządzenia szkody, przewyższającej opłatę, przewidzianą w taryfie, podróżny ponosi odpowiedzialność za całą szkodę.

§ 21. Przedmioty, wyłączone od przewozu w wagonach osobowych.

1. Nie wolno zabierać do wagonów osobowych przedmiotów, zagrażających niebezpieczeństwem, w szczególności nabitej broni palnej, materiałów wybuchowych, łatwo zapalnych, żrących lub zaraźliwych, jak również przedmiotów, które mogłyby być niedogodne lub przykre dla współpodróżnych.

Osobom, mającym pozwolenie na noszenie broni palnej, wolno jest wziąć ze sobą również podręczną amunicję.

Osobom, które, pełniąc służbę publiczną, noszą broń palną, wolno jest mieć przy sobie broń nabitą w czasie przejazdu służbowego.

2. Personel kolejowy ma prawo sprawdzać w obecności podróżnego właściwości przedmiotów zabranych do wagonu, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie co do przekroczenia przepisu pkt. 1 paragrafu niniejszego.

3. Wykraczający przeciw powyższym przepisom odpowiada za wszelką szkodę, powstałą skutkiem niestosowania się do przepisów pkt. 1 paragrafu niniejszego, i podlega nadto karom, przewidzianym przez ustawy.

§ 22. Zabieranie bagażu ręcznego i zwierząt do wagonów osobowych. Przewóz psów w wagonach bagażowych. Posługacze bagażowi.

1. Podróżnym wolno brać ze sobą bezpłatnie do wagonów osobowych przedmioty łatwe do przenoszenia (bagaż ręczny), jeżeli nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub inne przepisy administracyjne i jeżeli te przedmioty nie mogą uszkodzić wagonu. Każdy podróżny ma dla swego bagażu ręcznego do dyspozycji tylko przestrzeń nad miejscem i pod miejscem, które zajmuje. Podróżni, którym nie można było przydzielić miejsca, obowiązani są przy umieszczeniu swego bagażu ręcznego stosować się do wskazówek personelu kolejowego.

Taryfy mogą ustanawiać dalsze ograniczenia.

2. Do wagonów osobowych 3 klasy, oznaczonych specjalnym napisem, wolno podróżnym zabierać jako bagaż ręczny ciężkie przedmioty (narzędzia rzemieślnicze, plecaki, ciężary w koszach, workach i t. p.), jeżeli podróżni ci mogą je sami unieść. Do takich wagonów wolno również zabierać przedmioty, przekraczające normalną pojemność miejsca, przeznaczonego dla bagażu w myśl pkt. 1 paragrafu niniejszego. Taki bagaż ręczny może się składać z kilku sztuk o wadze łącznej nie przewyższającej 50 kg na osobę.

3. W razie ujawnienia bagażu w ilości, przewyższającej pojemność przeznaczonego dla niego miejsca lub o wadze, przewyższającej normy, wskazane

w pkt. 2 paragrafu niniejszego, kolej ma prawo usunąć bagaż z wagonu i pobrać za jego przewóz taryfową opłatę od stacji wyjazdu podróznego oraz dopłatę w wysokości 1 zł. Jeżeli stacji wyjazdu nie można natychmiast ustalić bez wszelkiej wątpliwości, pobiera się za przewóz takiego bagażu opłatę taryfową od stacji wyjazdu pociągu.

4. Zwierząt żywych nie wolno zabierać do wagonów osobowych; zwierzęta wykryte należy usunąć z wagonu na najbliższej stacji.

Wyjątek stanowią:

- a) małe psy i ptaki, tudzież inne małe zwierzęta domowe na ręku lub w klatkach, jeżeli nie zabraniają tego przepisy policyjne, a współpodróżni nie sprzeciwiają się zabraniu ich do przedziału;
- b) psy każdego rodzaju i każdej wielkości, jeżeli nie zabraniają tego przepisy policyjne, a współpodróżni wyrażą zgodę na zabranie ich do przedziału lub gdy właściciele psów jadą z nimi w osobnym przedziale, albo w przedziale dla podróżnych z psami (§ 14, pkt. 13).

Taryfy lub rozkłady jazdy mogą zabraniać zabierania zwierząt do wagonów pewnego rodzaju lub do pociągów pewnych kategorii.

5. Przy przewozie psów, zabieranych przez podróżnych, stosuje się nadto przepisy następujące:

- a) psy luzem przewozi się, w miarę możliwości, w osobnych pomieszczeniach wagonu bagażowego;
- b) umieszczanie w wagonie, żywienie, przeladowywanie na stacjach pośrednich i wyladowywanie psów na stacji przeznaczenia jest obowiązkiem podróżnego;
- c) psy, nieumieszczone w klatkach lub koszach, powinny być zaopatrzone w kaganiec i smycz;
- d) psy w wagonach osobowych i psy luzem w wagonach bagażowych przewozi się za biletami blankietowymi z napisem „pies” lub za specjalnymi biletami w tym celu zaprowadzonymi;
- e) kolej nie ma obowiązku przechowywać psów, których podróżny nie odebrał niezwłocznie po przybyciu na stację przeznaczenia;
- f) jeżeli odbiór psów nie nastąpił w ciągu dwóch godzin po przybyciu ich na stację przeznaczenia, kolej może albo przechować je za opłatą przewidzianą w taryfie, albo też oddać na przechowanie według swego uznania bez wszelkiej za to odpowiedzialności.

6. Taryfy stanowią, czy i za jakie zwierzęta powinny być opłacone należności za przewóz.

7. W razie ujawnienia w pociągu zwierząt, za które nie uiszczono należności za przewóz, podróżny, który je wiezie, obowiązany jest uiszczyć podwójną należność taryfową za przewóz, najmniej jednak 3 zł. Podróżny, który bez wezwania uprzedzi konduktora, że nie opłacił przewozu, uiszcza pojedynczą cenę przewozu oraz dopłatę w wysokości 1 zł, ogółem jednak nie więcej, niż podwójną opłatę za przewóz. Prze-

pisy § 17, pkt. 4, lit. a) i b) i pkt. 5 stosuje się odpowiednio.

8. Nadzór nad bagażem ręcznym i zwierzętami, które podróżny zabiera ze sobą do wagonu, należy do niego samego.

9. Podróżny jest odpowiedzialny za szkody, powstałe wskutek zabrania ze sobą do wagonu bagażu ręcznego lub zwierząt.

10. Kolej powinna na większych stacjach utrzymywać posługaczy bagażowych (numerowych) w liczbie dostatecznej. Obowiązkiem ich jest na żądanie podróżnych przenosić bagaż w obrębie dworca kolejowego.

11. Posługacz bagażowy powinien nosić widoczne odznaki służbowe i mieć przy sobie instrukcję służbową oraz taryfę opłat za swe usługi, którą na żądanie powinien okazywać podróżnym. Taryfa posługaczy bagażowych powinna być nadto wywieszona na stacji w miejscu widocznym.

12. Na żądanie podróżnego posługacz bagażowy powinien mu wydać markę ze swoim numerem, jako dowód przyjęcia bagażu.

13. Za przedmioty, oddane posługaczowi bagażowemu do przeniesienia w obrębie dworca kolejowego, kolej odpowiada jak za bagaż, przyjęty do przewozu.

§ 23. Spóźnianie się pociągów. Odwołanie pociągów. Utrata połączeń.

1. Jeżeli wskutek spóźnienia się pociągu podróźny utracił połączenie z innym pociągiem lub, jeżeli pociąg odwołano na całym lub częściowym jego przebiegu, podróżny zaś chce odbywać podróż w dalszym ciągu, kolej jest obowiązana w miarę możliwości przewieźć go z bagażem bez żadnej dopłaty pociągiem, dążącym ku tej samej stacji przeznaczenia na tej samej linii lub, jeżeli to umożliwi podróżnemu przyjazd do stacji przeznaczenia z mniejszym opóźnieniem, na innej linii, należącej do tej samej kolei.

Właściwy organ stacyjny powinien w takim razie poświadczyć na bilecie, że podróżny utracił połączenie lub że odwołano pociąg, w razie zaś potrzeby przedłużyć termin ważności biletu, zaświadczyć bilet jako ważny na nową linię przejazdu, na wyższą klasę, lub na pociąg o wyższej opłacie za przejazd. Kolej żelazna może w taryfach lub w rozkładach jazdy wyłączyć pewne pociągi od możliwości korzystania z nich w powyższych przypadkach.

2. W razie przerw ruchu, wywołanych wypadkami żywiołowymi lub innymi okolicznościami nadzwyczajnymi, kolej powinna przedsięwziąć możliwe środki do przewiezienia podróżnych, zatrzymanych w drodze, do miejsca, od którego możliwa jest dalsza podróż koleją.

3. O spóźnieniu się pociągu ponad 15 minut powinny być wywieszane ogłoszenia na stacjach.

4. Kolej obowiązana jest ogłaszać w czasopiśmie, przeznaczonym do ogłaszania taryf, o przerwach w ruchu pociągów, trwających dłużej niż 24 godziny z podaniem przyczyny przerwy, czasu jej trwania w przybliżeniu i drogi okólnej.

§ 24. Formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub wymagane przez inne władze administracyjne.

Podróżny obowiązany jest zastosować się do przepisów celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych i innych przepisów administracyjnych, które dotyczą tak jego osoby jak i rewizji jego bagażu ręcznego. Podróżny powinien być obecny przy rewizji, chyba że przepisy dopuszczają wyjątki. Kolej nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności wobec podróżnego w razie niezastosowania się przez niego do tych przepisów.

§ 25. Nieprawidłowe obliczenie należności przewozowych. Zwroty.

1. W razie nieprawidłowego zastosowania taryfy lub omyłki w obliczeniu należności przewozowych, opłat dodatkowych, wydatków w gotówiznie i dopłat, nadpłata powinna być zwrócona, a niedobór dopłacony.

2. Nadpłaty, stwierdzone przez kolej, o ile przewyższają 1 zł od jednego biletu, powinny być, jeżeli to jest możliwe, podawane z urzędu do wiadomości interesowanego i zwrócone możliwie najrychlej.

3. Jeżeli biletu nie zużytkowano, można żądać zwrotu opłaty, uiszczonej za bilet, po dokonaniu potrąceń, wyszczególnionych poniżej w pkt. 7 i 8.

4. Jeżeli bilet zużytkowano tylko częściowo z powodu śmierci, choroby lub wypadku, którego doznał podróżny, albo z powodu niedającej się uniknąć innej przyczyny podobnego rodzaju, wówczas po dokonaniu potrąceń, wyszczególnionych w pkt. 7 i 8, zwraca się różnicę między całą opłatą uiszczoną, a należnością za dokonany przejazd, obliczoną według taryfy normalnej.

Różnicę między całą opłatą, uiszczoną według taryfy ulgowej, a należnością za dokonany przejazd, obliczoną według tej samej taryfy ulgowej, zwraca się w przypadkach ustępu pierwszego punktu niniejszego po dokonaniu przewidzianych tamże potrąceń tylko wówczas, gdy podróżny z biletem jednorazowym miał prawo do korzystania z powyższej zniżki tak przy przejeździe do stacji przeznaczenia jak i do stacji, na której zaniechał podróży.

5. Podróżny, który z powodu braku miejsca we właściwej klasie, na którą opiewa jego bilet, jechał w klasie niższej, ma prawo żądać za odcinek, który przejechał w klasie niższej, zwrotu różnicy między ceną klasy, za którą zapłacił, a ceną klasy, którą jechał.

6. Niezużytkowanie biletu w przypadkach, wymienionych w pkt. 3 i 4, oraz fakt przejazdu w klasie niższej, przewidziany w pkt. 5 paragrafu niniejszego, powinny być zaświadczone urzędowo przez kolej.

Poświadczenie całkowitego niezużytkowania biletu powinno być dokonane w pierwszym dniu jego ważności, a przy biletach zeszytowych w dowolnym dniu ważności biletu, w każdym razie przed rozpoczęciem podróży. Poświadczenie częściowego niewykorzystania biletu powinno być dokonane bezzwłocznie po przybyciu pociągu na stację, na której zaniechano dalszej podróży.

Poświadczenia, wystawione wbrew tym przepisom, nie mogą służyć za podstawę do roszczeń o zwrot uiszczonych opłat.

Poświadczenie przejazdu w klasie niższej powinno być dokonane w czasie danej podróży.

7. Wyłącza się od zwrotu podatki, opłaty dodatkowe, koszty sporządzenia biletów zeszytowych i prowizje za sprzedaż biletów.

8. Z kwoty, podlegającej zwrotowi, potrąca się 10%, nie mniej jednak niż 0,50 zł i nie więcej niż 3 zł od jednego biletu, jak również ewentualne koszty przesłania należności.

9. Jeżeli podróżny zaniecha dalszej podróży wskutek tego, że odbywaniu jej zgodnie z rozkładem jazdy stanęło na przeszkodzie odwołanie pociągu, przerwa ruchu, brak miejsca w odpowiedniej klasie lub spóźnienie się pociągu, które spowodowało utratę połączenia, ma on prawo żądać od kolei zwrotu różnicy między całą opłatą uiszczoną a należnością za przejazd dokonany, obliczoną według taryfy zastosowanej do danego przejazdu. Kolej nie może w tych przypadkach dokonywać potrąceń, przewidzianych w pkt. 8 paragrafu niniejszego.

10. Za bilety zagubione należności nie zwraca się.

11. Taryfy mogą uchylić prawo żądania zwrotu za bilety o cenach zniżonych lub specjalnych lub uzależnić je od spełnienia pewnych warunków. Przepis powyższy nie dotyczy jednak biletów dla dzieci, wydanych na podstawie przepisów § 12 regulaminu niniejszego.

12. Roszczenia o zwrot, oparte na przepisach pkt. 3, 4, 5 i 9 paragrafu niniejszego, wygasają, jeżeli nie zostały zgłoszone do kolei w terminie sześciu miesięcy po upływie ważności biletu.

§ 26. Odpowiedzialność za przewóz podróżnych, bagażu ręcznego i zwierząt.

1. Odpowiedzialność kolei za śmierć, okaleczenie i uszkodzenia cielesne, którym uległ podróżny wskutek wypadku z pociągiem, określają osobne przepisy prawne.

2. Spóźniony odjazd lub przyjazd pociągu, odwołanie pociągu lub też wyłączenie z pociągu wagonu bezpośredniego nie daje podróżnym prawa do jakiegokolwiek odszkodowania od kolei.

3. Za bagaż ręczny i zwierzęta, nad którymi nadzór należy według § 22 pkt. 8 do podróżnego, kolej odpowiada tylko wówczas, jeżeli szkoda powstała skutkiem jej winy.

§ 27. Reklamacje. Powództwo z umowy o przewóz. Wygaśnięcie roszczeń. Przedawnienie. Niedopuszczalność dochodzenia roszczeń wygasłych lub przedawnionych.

1. Do reklamacyj stosuje się odpowiednio przepisy § 46.

2. Do powództwa z umowy o przewóz stosuje się odpowiednio przepisy §§ 47 i 48.

3. Do wygaśnięcia roszczeń oraz przedawnienia stosuje się odpowiednio przepisy § 50, a przepisy § 51 z tem uzupełnieniem, że termin przedawnienia dla innych roszczeń, dotyczących przewozu podróż-

nych, liczy się od dnia wygaśnięcia ważności biletu na przejazd.

4. Do niedopuszczalności dochodzenia roszczeń wygaśniętych lub przedawnionych stosuje się odpowiednio przepisy § 52.

TYTUŁ III.

PRZEWÓZ BAGAŻU.

§ 28. Określenie bagażu. Przedmioty wyłączone od przewozu.

1. Podróżny może nadać do przewozu jako bagaż przedmioty, zawarte w kufrach, koszach podróżnych, walizkach, trokach, pudłach do kapeluszy i w innym podobnym opakowaniu.

2. Podróżny może nadać do przewozu jako bagaż także następujące przedmioty bez opakowania, jeżeli poniżej co do poszczególnych przedmiotów nie postanowiono inaczej:

- a) fotele dla kołowych, przenośne lub na kołach; fotele na kołach, poruszane przez chorego, z silnikiem pomocniczym lub bez niego; nosze;
- b) wózki dziecięce, wózki ręczne i taczki;
- c) próbki towarów;
- d) instrumenty muzyczne, łatwo przenośne, w skrzynkach, futerałach lub w innym opakowaniu;
- e) przedmioty służące do przedstawień artystów, pod warunkiem, że ich stan, opakowanie, objętość i waga pozwalają na szybkie załadowanie i umieszczenie w wagonie bagażowym;
- f) instrumenty miernicze długości do 4 m i ręczne narzędzia rzemieślnicze;
- g) ręczne i sportowe saneczki jednomiejscowe i dwumiejscowe, narty i żagle łyżwiarskie;
- h) kajaki składane (składaki), opakowane w pokrowce płócienne, łodzie sportowe długości do 3 m oraz kajaki nieskładane bez opakowania na warunkach określonych w taryfie;
- i) rowery z silnikiem pomocniczym lub bez niego, jednomiejscowe motocykle z dodatkowym siedzeniem lub bez niego pod warunkiem usunięcia przyborów dodatkowych; zbiorniki pojazdów mechanicznych mogą zawierać materiały pędne, jeżeli przewód do gaźnika (karburatora) jest zamknięty, a gaźnik opróżniony pracą silnika aż do wyczerpania materiału pędnego;
- j) przy wyjeździe na lotnisko i powrocie z lotniska niezbędne do użytku domowego krzesła, leżaki, łóżka składane i rozebrane, kołyski, wanny i t. p.;
- k) produkty spożywcze w odpowiednim opakowaniu w ilości nie przewyższającej 50 kg na bilet;
- l) psy i inne małe zwierzęta w klatkach, skrzyniach i t. p., jeżeli przewóz tych zwierząt nie pociąga za sobą konieczności odkażenia wagonu;
- m) zwierzyna świeżo ubita, jeżeli części krwawiące są tak zabezpieczone, że inny bagaż nie może być przez nie zanieczyszczony;

n) filmy z zachowaniem przepisów pkt. 5 (5) ustęp drugi;

o) inne przedmioty, wymienione w taryfie i na warunkach w niej określonych.

3. Taryfy mogą ograniczyć ilość, rozmiary i wagę przedmiotów, wskazanych w pkt. 2 paragrafu niniejszego, dopuszczonych do przewozu jako bagaż.

4. Podróżny obowiązany jest na żądanie kolei pomagać przy załadowaniu, przeładowaniu i wyładowaniu przedmiotów, wymienionych w pkt. 2 paragrafu niniejszego.

5. Od przewozu jako bagaż wyłącza się:

(1) Przedmioty stanowiące przywilej poczty.

(2) Przedmioty, które z powodu swej objętości, wagi lub innych właściwości nie nadają się do przewozu w wagonach, przeznaczonych do przewozu bagażu.

(3) Przedmioty, których przewóz jest zabroniony choćby na części drogi przewozu na mocy przepisów prawnych lub ze względu na porządek publiczny.

(4) Zwłoki.

(5) Materiały zagrożające wybuchem, samozapalne, zapalne, trujące, żrące, budzące odrazę, wydzielające woń przykrą i zaraźliwe.

Filmów niewyświetlonych oraz filmów wyświetlonych (wywołanych i niewywołanych) nie uważa się za materiały zapalne; są one dopuszczone do przewozu jako bagaż w zwykłym handlowym opakowaniu, t. j. przynajmniej w mocnych szczelnych pudełkach drewnianych, blaszanych lub z twardej tektury, zapakowanych następnie do trwałych skrzyń drewnianych.

6. Jeżeli kolej stwierdzi, że przyjęto do przewozu przedmioty wyłączone od przewozu jako bagaż, to w braku innych przepisów prawnych jest ona obowiązana wezwać natychmiast podróżnego do odbrania przesyłki.

Jeżeli podróżny nie może być odszukany lub nie rozporządzi przesyłką, kolej postępuje z nią według § 33, pkt. 8.

§ 29. Odpowiedzialność podróżnego za swój bagaż. Dopłaty.

1. Posiadacz kwitu bagażowego jest odpowiedzialny za zachowanie przepisów § 28. Ponoś on wszelkie następstwa za wykroczenie przeciwko tym przepisom.

2. Podejrzewając takie wykroczenie, kolej ma prawo sprawdzić, czy zawartość bagażu odpowiada przepisom. Posiadacza kwitu bagażowego wzywa się, aby był obecny przy sprawdzaniu. Jeżeli się on nie zgłosi lub jeżeli nie można go odszukać, sprawdzenia należy dokonać w obecności dwóch świadków, nie należących do służby kolei. Jeżeli wykroczenie zostanie stwierdzone, posiadacz kwitu bagażowego powinien zapłacić koszty, spowodowane sprawdzeniem.

3. W razie wykroczenia przeciw przepisom § 28 posiadacz kwitu bagażowego uiszcza dopłatę, która wynosi:

- a) za materiały zagrożające wybuchem, samozapalne, zapalne i zaraźliwe, wyłączone od przewozu według pkt. 5 (5) § 28, po 25 zł od kilograma wagi przedmiotu, wyłączonego od przewozu jako bagaż, najmniej jednak 50 zł;

- b) za materiały trujące, żrące, budzące odrazę i wydzielające woń przykłą, wyłączone od przewozu według pkt. 5 (5) § 28, — 5 zł od kilograma wagi przedmiotu, wyłączonego od przewozu jako bagaż, najmniej jednak 15 zł;
- c) za wszelkie inne przedmioty, wyłączone od przewozu jako bagaż, kolej pobiera dopłatę w wysokości podwójnej opłaty przewozowej za bagaż, najmniej jednak 10 złotych od kwitu bagażowego.

Prócz tego posiadacz kwitu bagażowego, zależnie od okoliczności, obowiązany jest uiszczyć różnicę w opłacie przewozowej, pokryć powstałą szkodę i wynagrodzić koszty sprawdzenia zawartości bagażu oraz ponosi prawem przewidzianą odpowiedzialność karną.

§ 30. Opakowanie i stan bagażu.

1. Bagaż powinien być należycie przygotowany do przewozu a w szczególności powinien być bezpiecznie i trwale opakowany, o ile § 28 nie przewiduje co do tego wyjątków. Kolej może odmówić przyjęcia sztuk bagażu, których opakowanie jest niedostateczne, których stan jest wadliwy lub które noszą oczywiste ślady uszkodzenia. Jeżeli je mimo to przyjęto, kolej ma prawo umieścić w kwicie bagażowym uwagę o ich stanie. Przyjęcie przez podróżnego kwitu bagażowego z taką uwagą, uważa się za dowód uznania przezeń takiego stanu bagażu.

2. Sztuki bagażu powinny być opatrzone w trwałe napisy ze wskazaniem nazwiska podróżnego, jego adresu i stacji przeznaczenia. Kolej może odmówić przyjęcia sztuk bagażu, które nie mają takich napisów. Jeżeli na żądanie podróżnego kolej wykonywała te czynności, ma ona prawo pobrać za to opłaty, określone w taryfach.

3. Dawne nalepki, adresy i inne napisy, pochodzące z poprzednich przewozów, podróżny powinien usunąć lub uczynić je nieczytelnymi.

§ 31. Nadanie bagażu. Kwit bagażowy. Przewóz.

1. Kolej przyjmuje bagaż do przewozu tylko za okazaniem biletu na przejazd, ważnego co najmniej do stacji przeznaczenia bagażu.

Taryfy mogą jednak określić, pod jakimi warunkami przewozi się bagaż bez okazania biletu na przejazd.

2. Podróżny może w czasie ważności biletu nadać bagaż do przewozu albo bezpośrednio od stacji wyjazdu do stacji przeznaczenia, albo na dowolny odcinek drogi przejazdu, wskazanej na bilecie. Na tym samym odcinku wolno jednak tylko raz nadać bagaż do przewozu.

3. Jeżeli do stacji przeznaczenia prowadzi kilka dróg lub jeżeli w miejscowości, do której bagaż jest przeznaczony, znajduje się kilka dworców kolejowych, podróżny obowiązany jest dokładnie oznaczyć drogę lub dworzec. Kolej nie odpowiada za skutki, wynikłe z niezastosowania się podróżnego do tego przepisu.

4. Kolej może przyjąć także bagaż do stacji, położonej poza stacją, wymienioną w okazanym bilecie jazdy, jeżeli kolejowa kasa biletowa nie wydała

podróżnemu bezpośredniego biletu do stacji przeznaczenia i poświadczyla to na wydanym bilecie.

5. Bagaż powinien być nadany w czasie przewidzianym do sprzedaży biletów. Jednakże kolej może odmówić przyjęcia bagażu, dostarczonego później, niż na 15 minut przed czasem odejścia odnośnego pociągu.

6. Kolej obowiązana jest zważyć bagaż. Jeżeli jednak taryfa przewiduje dla pewnych przedmiotów stałe normy wagi (wagi jednostkowe), kolej nie waży takiego bagażu, biorąc te normy za podstawę do obliczenia przewoźnego. Jeżeli nadawca zażąda zważenia takich przedmiotów, a kolej może uczynić zażądanie żądaniu, to za podstawę do obliczenia należności za przewóz przyjmuje się wagę stwierdzoną.

7. Po przyjęciu bagażu kolej wydaje podróżnemu kwit bagażowy. Wzór kwitu bagażowego przewidziany jest w taryfach.

Kwit bagażowy powinien zawierać następujące dane:

- stację nadania i przeznaczenia;
- w razie potrzeby drogę przewozu;
- dzień nadania i pociąg, na który bagaż nadano;
- numery biletów z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w ustępie drugim, pkt. 1, paragrafu niniejszego;
- ilość i wagę sztuk;
- należność za przewóz, a w danym razie także inne opłaty;
- w danym razie deklarowaną kwotę wartości dostawy, wyrażoną słowami (§ 42).

8. Podróżny może wskazać pociąg, którym bagaż powinien być wstłany. Jeżeli podróżny nie skorzysta z tego prawa, bagaż przewozi się najbliższym odpowiednim pociągiem.

Jeżeli bagaż musi być przeładowany na stacji pośredniej, to należy go wieźć dalej pociągiem skomunikowanym, jeżeli ten pociąg przeznaczony jest do przewozu bagażu i jeżeli jest dostępnym czasem na przeładowanie. W przeciwnym razie bagaż należy przewieźć pierwszym odpowiednim pociągiem.

Przewóz bagażu może być dokonany w sposób wyżej wskazany, jeżeli nie sprzeciwiają się temu formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub innych władz administracyjnych, obowiązujące na stacji nadania lub w drodze.

Kolej może pewne pociągi lub pewne rodzaje pociągów wyłączyć od przewozu bagażu lub ograniczyć w nich przewóz bagażu.

Zarządzenia tego rodzaju podaje się do wiadomości w taryfie lub w rozkładach jazdy albo wywieszając odpowiednie ogłoszenia na odnośnych stacjach.

9. Opłaty, pobierane w związku z przewozem bagażu, tudzież należność za deklarację wartości dostawy (§ 42) powinny być uiszczone przy nadaniu.

10. Na stacjach nie posiadających ekspedycji bagażowych, tudzież w przypadkach wyjątkowych, kolej może przyjąć bagaż z zastrzeżeniem, że jego zważenie i zapłata za przewóz nastąpi dopiero na stacji przeznaczenia lub na stacji pośredniej przed wydaniem bagażu.

W przypadkach takich uważa się bagaż za przyjęty do przewozu z chwilą oddania go kolei.

11. Podróżny, przyjmując kwit bagażowy, obowiązany jest sprawdzić, czy kwit został sporządzony według jego wskazówek.

12. Na kwitach bagażowych nie wolno umieszczać napisów, mających inne przeznaczenie, niż służbowe.

13. Taryfy mogą dla pewnych przedmiotów, nadawanych do przewozu jako bagaż, przewidywać odmienny sposób odprawy, niż wyżej wskazany.

§ 32. Formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub wymagane przez inne władze administracyjne.

1. Do załatwianych przez podróżnego formalności celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych i innych władz administracyjnych stosuje się odpowiednio przepisy § 24.

2. Jeżeli wskutek załatwiania formalności celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych lub wymaganych przez inne władze administracyjne, przewóz bagażu będzie wstrzymany — nie z winy kolei — dłużej niż 48 godzin, kolej ma prawo po upływie tego terminu pobrać składowe według taryfy.

Dla załatwienia formalności powyższych przy wydaniu bagażu termin wolny od składowego wynosi 24 godziny.

Do terminów powyższych nie wlicza się niedziel i ustawowych dni świątecznych, jeżeli w te dni dany urząd nie załatwia formalności; do terminu, wskazane w ustępie drugim, nie wlicza się ponadto dnia wyładowania bagażu dla załatwienia powyższych formalności.

3. Jeżeli kolej załatwia formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne oraz wymagane przez inne władze administracyjne na żądanie podróżnego lub w myśl obowiązujących przepisów z urzędu, ma ona prawo pobierać za to opłaty, przewidziane w taryfie.

§ 33. Wydawanie.

1. Kolej wydać bagaż za zwrot kwitu bagażowego po pobraniu nieuiszczonych jeszcze należności i kosztów. Kolej nie jest obowiązana sprawdzać, czy posiadacz kwitu bagażowego jest upoważniony do odbioru.

2. Posiadacz kwitu bagażowego może żądać wydania bagażu na stacji przeznaczenia po przybyciu pociągu, którym bagaż powinien być być przewieziony, po upływie czasu koniecznego do wykonania wszelkich czynności, związanych z przygotowaniem bagażu do wydania, a w danym razie również do załatwienia formalności celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych lub innych władz administracyjnych.

3. W razie nieprzedstawienia kwitu bagażowego kolej obowiązana jest wydać bagaż tylko wówczas, gdy zgłaszający się udowodni, że ma do niego prawo; jeżeli dowód ten będzie uznany za niewystarczający, kolej może żądać złożenia zabezpieczenia.

4. Bagaż wydaje się na stacji, do której został nadany. Jednakże na żądanie posiadacza kwitu bagażowego, zgłoszone we właściwym czasie, bagaż

może być zwrócony na stacji nadania albo wydany na stacji pośredniej za zwrot kwitu bagażowego, a jeżeli tego wymaga taryfa, za okazaniem nadto biletu na przejazd, o ile na wykonanie takiego żądania pozwalają okoliczności i nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, podatkowe, skarbowe, policyjne oraz inne przepisy administracyjne.

5. Posiadacz kwitu bagażowego, któremu nie wydano bagażu stosownie do przepisów pkt. 2 paragrafu niniejszego, może żądać stwierdzenia na kwicie bagażowym, w jakim dniu i o której godzinie żądał wydania bagażu.

6. Posiadacz kwitu bagażowego może przy wydaniu bagażu żądać sprawdzenia jego wagi w swej obecności. Za dokonanie tej czynności kolej pobiera opłatę przewidzianą w taryfie. Opłatę tę zwraca się podróżnemu, jeżeli stwierdzony będzie brak wagi, za który odpowiada kolej.

7. Jeżeli bagaż nie będzie odebrany w ciągu 24 godzin od chwili przybycia, kolej pobiera za jego przechowanie opłatę, przewidzianą w taryfie.

8. Kolej ma prawo bagaż, nieodebrany w ciągu 30 dni od chwili przybycia na stację przeznaczenia, sprzedać z zachowaniem przepisów § 64, pkt. 6 i 7, jeżeli nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, podatkowe, skarbowe, policyjne oraz innych władz administracyjnych. Przedmioty łatwo psujące się albo takie, przy których koszty przechowania byłby zbyt wielkie w stosunku do wartości przesyłki, kolej może sprzedać przed upływem powyższego terminu.

W razie sprzedaży uzyskana suma, po potrąceniu niepobraných jeszcze należności przewozowych, opłat dodatkowych, wydatków w gotowiznie i dopłat, pozostała do rozporządzenia posiadacza kwitu bagażowego; jeżeli natomiast uzyskana ze sprzedaży suma nie pokryje tych należności, opłat, wydatków i dopłat, niedobór obowiązany jest zapłacić podróżny.

§ 34. Prawo zastawu kolei.

Na zabezpieczenie należności przewozowych, opłat dodatkowych, wydatków w gotowiznie i dopłat służy kolei prawo zastawu na bagażu, dopóki znajduje się on w jej posiadaniu lub u osoby trzeciej, która go dzierży w imieniu kolei.

§ 35. Nieprawidłowe obliczenie należności przewozowych. Zwroty.

1. Do nadpłat i niedoborów z tytułu umowy o przewóz bagażu stosuje się odpowiednio przepisy pkt. 1 i 2 § 25.

2. Jeżeli bagaż wycofano, zanim go wysłano ze stacji nadania można domagać się zwrotu opłaty za przewóz.

Jeżeli bagaż wycofano na stacji pośredniej, uiszczone opłaty zwraca się tylko w przypadkach przewidzianych w pkt. 4 i 9 § 25.

Z kwoty przypadającej do zwrotu potrąca się 0,30 zł od kwitu bagażowego, a w danym razie również podatki, opłaty stemplowe i koszt przesłania należności.

3. Do zwrotów opłat za przewóz bagażu stosuje się ponadto odpowiednio przepisy pkt. 12 § 25

z tą różnicą, że termin sześciomiesięczny liczy się od dnia wystawienia kwitu bagażowego.

§ 36. Wspólna odpowiedzialność kolei.

1. Kolej, która przyjęła do przewozu bagaż, wydając kwit bagażowy, odpowiada za wykonanie przewozu na całej drodze aż do wydania bagażu.

2. Każda następna kolej przez sam fakt przyjęcia bagażu przystępuje do umowy o przewóz i przyjmuje obowiązki z niej wynikające.

§ 37. Rozmiar odpowiedzialności.

1. Kolej odpowiada pod warunkami, określonymi w regulaminie niniejszym, za opóźnione wydanie bagażu, za szkodę, powstałą wskutek całkowitego lub częściowego zaginięcia, albo wskutek uszkodzenia bagażu, od chwili przyjęcia do przewozu aż do wydania.

2. Kolej jest zwolniona od tej odpowiedzialności za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie bagażu, jeżeli udowodni, że szkoda powstała z winy podróżnego, z powodu przyrodzonej wady bagażu lub z powodu siły wyższej.

Kolej nie odpowiada za szkodę powstałą z powodu szczególnej przyrodzonej właściwości bagażu, wadliwego jego opakowania lub z tego powodu, że przedmioty, włączone od przewozu, zostały mimo to nadane jako bagaż.

Jeżeli z okoliczności danego przypadku wynika, że szkoda mogła powstać z powodu niebezpieczeństwa, wynikającego ze szczególnej przyrodzonej właściwości bagażu lub z wadliwego opakowania, albo z tego powodu, że bagaż składa się z przedmiotów, włączonych od przewozu jako bagaż, to zachodzi domniemanie, że szkoda wynikła rzeczywiście z jednej z tych przyczyn, dopóki osoba uprawniona nie udowodni, że szkoda nie powstała z tych przyczyn.

3. Kolej jest również zwolniona od odpowiedzialności za opóźnione wydanie bagażu, jeżeli udowodni, że opóźnienie zostało spowodowane okolicznościami, których kolej nie mogła uniknąć i którym nie mogła zapobiec.

§ 38. Wysokość odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie bagażu.

1. Jeżeli na podstawie przepisów regulaminu niniejszego kolej obowiązana jest zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie bagażu, wówczas można od niej żądać:

- jeżeli udowodniono wysokość szkody: odszkodowania w tej wysokości, najwyżej jednak po 34 zł za każdy brakujący kilogram wagi brutto;
- jeżeli wysokości szkody nie udowodniono: kwoty ryczałtowej, licząc po 17 zł za każdy brakujący kilogram wagi brutto.

Nadto należy zwrócić należność za przewóz, cło i inne kwoty, zapłacone z powodu przewozu zaginionego bagażu, jednak bez jakiegokolwiek dalszego odszkodowania.

Wyższego odszkodowania można żądać tylko w przypadku deklarowania wartości dostawy stosownie do przepisów § 42, albo w przypadku złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa kolei stosownie do przepisów § 43.

2. Jeżeli należności przewozowe oblicza się według norm wagi (wag jednosłkowych), przewidzianych w taryfach dla poszczególnych sztuk bagażu, to za podstawę do obliczenia odszkodowania służy nie waga rzeczywista bagażu, lecz określona w taryfie norma wagi (waga jednosłkowa).

§ 39. Domniemane zaginięcie bagażu. Odnalezienie bagażu.

1. Brakującą sztukę bagażu uważa się za zaginioną po upływie 14 dni od chwili zażądania jej wydania.

2. Jeżeli sztuka bagażu, uważana za zaginioną, zostanie odnaleziona w ciągu roku od chwili zażądania jej wydania, kolej jest obowiązana zawiadomić o tem podróżnego, jeżeli miejsce jego zamieszkania jest znane lub może być ustalone.

3. W ciągu trzydziestu dni po otrzymaniu takiego zawiadomienia podróżny może żądać, aby odnalezioną sztukę bagażu wydano mu na jednej ze stacji drogi przewozu; w tym przypadku powinien on zapłacić tylko opłatę za przewóz bagażu od stacji nadania do stacji, na której nastąpiło wydanie, jak również zwrócić otrzymane odszkodowanie, z wyjątkiem należności przewozowych, jeżeli mu je zwrócono w tem odszkodowaniu; podróżny nie traci prawa do odszkodowania za opóźnione wydanie, zastrzeżonego w § 41 i w danym razie w § 42.

4. Jeżeli odnalezionej sztuki bagażu nie zażądano w 30-dniowym terminie, przewidzianym powyżej w pkt. 3 paragrafu niniejszego lub jeżeli odnaleziono ją dopiero po upływie roku od zażądania wydania, kolej może sztukę tę sprzedać z zachowaniem przepisów § 64 pkt. 6 i 7. Uzyskaną ze sprzedaży sumę kolej wypłaca uprawnionemu do odbioru, po potrąceniu wypłaconego odszkodowania oraz innych należności i kosztów sprzedaży.

§ 40. Wysokość odszkodowania w razie uszkodzenia bagażu.

W razie uszkodzenia bagażu kolej obowiązana jest zapłacić — bez dalszego odszkodowania — kwotę, o którą obniżyła się wartość bagażu. Wyższego odszkodowania można żądać tylko w razie deklarowania wartości dostawy stosownie do przepisów § 42, oraz w przypadku złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa kolei stosownie do przepisów § 43.

Odszkodowanie nie może jednak przewyższać:

- jeżeli cała przesyłka doznała obniżenia wartości przez uszkodzenie, kwoty, którą należałoby zapłacić w razie zaginięcia całej przesyłki;
- jeżeli tylko część bagażu straciła na wartości przez uszkodzenie, kwoty, którą należałoby zapłacić w razie zaginięcia części, która straciła na wartości.

§ 41. Wysokość odszkodowania za opóźnione wydanie bagażu.

1. W razie opóźnionego wydania bagażu, jeżeli podróżny nie udowodni, że wskutek opóźnienia powstała szkoda, kolej jest obowiązana zapłacić odszkodowanie w wysokości 0,17 zł za każdy kilogram wagi brutto bagażu, wydanego z opóźnieniem, i za każde zaczęte 24 godziny, licząc od chwili, kiedy zażądano wydania, jednak najwyżej za dni 14.

Przepis § 38 pkt. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli udowodniono, że wskutek opóźnienia wynikła szkoda, należy zapłacić za nią odszkodowanie, które nie może jednak przewyższać czterokrotnego ryczałtowego odszkodowania, określonego w pkt. 1 paragrafu niniejszego.

3. Odszkodowania za opóźnione wydanie bagażu, przewidziane w pkt. 1 i 2 paragrafu niniejszego, nie będą przyznawane obok odszkodowania, które ma być wypłacone za całkowite zaginięcie bagażu.

W razie częściowego zaginięcia bagażu należy odszkodowanie za opóźnione wydanie zapłacić tylko za część niezaginioną.

W razie uszkodzenia bagażu przyznaje się odszkodowanie za opóźnione wydanie obok odszkodowania, przewidzianego w § 40.

Odszkodowanie, przewidziane powyżej w pkt. 1 i 2, łącznie z odszkodowaniami, przewidzianymi w §§ 38 i 40, nie może w żadnym razie wynosić więcej, niż odszkodowanie za całkowite zaginięcie bagażu.

§ 42. Deklarowanie wartości dostawy.

1. Przy nadaniu bagażu można deklarować wartość jego dostawy; deklarowana kwota powinna być wpisana do kwitu bagażowego.

2. W razie zadeklarowania wartości dostawy pobiera się za każde zaczęte 10 km przewozu osobną opłatę w stosunku jednej czwartej od każdego tysiąca deklarowanej kwoty ($\frac{1}{4}\%$).

Tarify mogą zniżyć tę opłatę i określić minimum należności.

3. W razie deklarowania wartości dostawy można żądać za opóźnione wydanie bagażu:

- a) jeżeli nie udowodniono, że wskutek opóźnienia wynikła szkoda, 0,34 zł za każdy kilogram wagi brutto bagażu, wydanego z opóźnieniem, i za każde zaczęte 24 godziny, licząc od chwili zażądania wydania, jednak najwyżej za dni 14; odszkodowanie to nie może jednak przewyższać deklarowanej kwoty; przepis § 38 pkt. 2 stosuje się odpowiednio;
- b) jeżeli udowodniono, że wskutek opóźnienia wynikła szkoda, odszkodowania do wysokości deklarowanej kwoty.

Jeżeli wysokość deklarowanej kwoty jest niższa od odszkodowań, przewidzianych w § 41, wówczas można żądać tych odszkodowań zamiast odszkodowań, przewidzianych pod literami a) i b) niniejszego punktu.

4. W razie całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia bagażu, którego wartość dostawy deklarowano, można żądać:

- a) odszkodowań, przewidzianych w §§ 38 i 40, nadto
- b) wynagrodzenia za udowodnioną dalszą szkodę do wysokości kwoty deklarowanej.

5. Jeżeli zdarzy się jednocześnie uszkodzenie lub częściowe zaginięcie bagażu oraz opóźnienie wydania, to odszkodowania, należne w myśl pkt. 3 i 4b) paragrafu niniejszego, będą płacone tylko do wysokości kwoty deklarowanej.

§ 43. Wysokość odszkodowania w razie złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa ze strony kolei.

We wszystkich przypadkach, w których całkowite albo częściowe zaginięcie, uszkodzenie albo opóźnienie wydania bagażu wynikało wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa kolei, należy wypłacić pełne odszkodowanie za udowodnioną szkodę do podwójnej wysokości kwot maksymalnych, przewidzianych w §§ 38, 40, 41 i 42.

§ 44. Oprocentowanie odszkodowania.

Podróżny może żądać odsetek w stosunku sześciu od sta od sumy przyznanego mu odszkodowania, jeżeli odszkodowanie to na jeden kwit bagażowy przekracza 10 zł.

Odsetki te liczą się od dnia wniesienia reklamacji, przewidzianej w § 46, a jeżeli reklamacji nie wniesiono, od dnia wniesienia pozwu sądowego.

§ 45. Zwrot odszkodowań.

Każde niesłusznie otrzymane odszkodowanie powinno być zwrócone.

W razie oszustwa kolej ma nadto prawo żądać zapłacenia kwoty, równej tej, którą niesłusznie wypłaciła, niezależnie od skutków sądowo-karnych.

§ 46. Reklamacje.

1. Reklamacje, wynikłe z umowy o przewóz bagażu, powinny być wnoszone na piśmie do jednej z kolei, wskazanych w § 48.

2. Prawo do wnoszenia reklamacji służy tym osobom, które mają prawo wytoczenia powództwa przeciwko kolei na podstawie § 47.

3. Kwity bagażowe i inne dokumenty, które osoba uprawniona uważa za potrzebne dołączyć do reklamacji, lub których dołączenia żąda kolej, muszą być przedstawione albo w oryginałach albo w odpisach. Odpisy muszą być na żądanie kolei należycie uwierzytelnione.

Uwzględniając reklamację ostatecznie, kolej może żądać zwrotu kwitów bagażowych.

4. Reklamacje oraz wszelkie inne pisma, wnoszone do kolei, pozostające w związku z dochodzeniem roszczeń z umowy o przewóz, uważa się za wniesione w terminie, jeżeli przed jego upływem zostały one doręczone kolei lub oddane w urządzenie pocztowym.

§ 47. Osoby, uprawnione do wytoczenia powództwa przeciwko kolei.

Prawo wytoczenia powództwa przeciwko kolei z umowy o przewóz służy osobie, która przedstawi kwit bagażowy lub, w razie jego braku, udowodni swoje uprawnienie.

§ 48. Koleje, przeciwko którym można wytoczyć powództwo. Właściwość.

1. Powództwo o zwrot kwoty, zapłaconej z tytułu umowy o przewóz, można wytoczyć przeciwko tej kolei, która pobrała tę kwotę, albo przeciwko tej kolei, na której rzecz pobrano kwotę za wysoką.

2. Inne powództwa z umowy o przewóz można wytaczać przeciwko kolei nadania, przeciwko kolei przeznaczenia albo przeciwko tej kolei, na której zaszło zdarzenie, uzasadniające roszczenie.

Powództwo może być skierowane przeciwko kolei przeznaczenia nawet wówczas, gdy ta kolej nie otrzymała bagażu.

3. Powód ma prawo wyboru między kolejami, wymienionymi w pkt. 1 i 2 paragrafu niniejszego; prawo wyboru wygasa z chwilą wniesienia pozwu.

4. Przeciwko innej kolei, niż wskazana w pkt. 1 i 2 paragrafu niniejszego, można podnieść roszczenia w drodze powództwa wzajemnego lub zarzutu, jeżeli wynikają one z tej samej umowy o przewóz, co powództwo główne.

5. Przepisy paragrafu niniejszego nie dotyczą wzajemnych roszczeń zwrotnych kolei, unormowanych w § 53.

§ 49. Stwierdzenie częściowego zaginięcia lub uszkodzenia bagażu.

1. Jeżeli kolej spostrzeże lub przypuszcza, albo też podróżny twierdzi, że bagaż częściowo zaginął lub został uszkodzony, kolej obowiązana jest niezwłocznie, o ile możliwości w obecności podróżnego, stwierdzić protokółarnie stan i wagę bagażu oraz, jeżeli to jest możliwe, wysokość, przyczynę oraz czas powstania szkody.

Odpis tego protokołu powinien być wydany podróżnemu bezpłatnie na jego żądanie.

2. Jeżeli podróżny nie uznaje tego, co stwierdzono w protokole, może on żądać ustalenia w drodze sądowej stanu i wagi bagażu, jak również przyczyny i wysokości szkody.

3. W razie zaginięcia sztuki bagażu podróżny obowiązany jest, aby ułatwić kolei poszukiwania, dać możliwie dokładny opis zaginionej sztuki.

§ 50. Wygaśnięcie roszczeń przeciwko kolei z tytułu umowy o przewóz bagażu.

1. Z chwilą odebrania bagażu wygasają z tytułu umowy o przewóz wszelkie roszczenia przeciwko kolei z wyjątkiem:

(1) roszczeń o odszkodowanie, jeżeli podróżny udowodni, że szkoda wynikła wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa kolei;

(2) roszczeń z powodu opóźnionego wydania, jeżeli zgłoszono je na piśmie jednej z kolei, wymienionych w pkt. 2 § 48, w ciągu 21 dni, nie wliczając dnia odbioru bagażu;

(3) roszczeń o odszkodowanie z powodu częściowego zaginięcia lub uszkodzenia:

a) jeżeli zaginięcie lub uszkodzenie zostało stwierdzone zgodnie z § 49 przed odbiorem bagażu przez podróżnego,

b) jeżeli tylko z winy kolei zaniedbano stwierdzenia szkody, którego należało dokonać według § 49;

(4) roszczeń o naprawienie szkód, nie dających się zzewnątrz zauważyć, które stwierdzono po odebraniu bagażu, ale tylko pod następującymi warunkami:

a) że kolej nie wyraziła wobec podróżnego gotowości sprawdzenia stanu bagażu na stacji przeznaczenia,

b) że z żądaniem stwierdzenia szkody zgodnie z § 49 wystąpiono natychmiast po jej wykryciu, najpóźniej jednak w ciągu trzech dni po odebraniu bagażu,

c) że podróżny udowodni, iż szkoda powstała w czasie między przyjęciem bagażu do przewozu a jego wydaniem;

(5) roszczeń o zwrot zapłaconych kwot.

2. Podróżny może odmówić przyjęcia bagażu, dopóki nie zostanie uwzględnione jego żądanie co do stwierdzenia szkody, istniejącej według jego zdania.

Zastrzeżenia, uczynione przy odbieraniu bagażu, nie mają znaczenia, jeżeli kolej ich nie uznała.

3. Jeżeli przy wydawaniu bagażu okaże się brak niektórych sztuk, wymienionych w kwicie bagażowym, podróżny może przed odebraniem reszty sztuk żądać, aby kolej wydała mu zaświadczenie o braku.

4. Odpowiedzialność kolei za całkowite zaginięcie wygasa, jeżeli na stacji przeznaczenia nie żądano wydania bagażu w ciągu sześciu miesięcy po przybyciu pociągu, którym bagaż powinien był być przewieziony; nie zwalnia to jednak kolei od obowiązku zawiadomienia później podróżnego o odnalezieniu bagażu, bez względu na czas odnalezienia, jeżeli bagaż ten zawiera wskazówki, potrzebne do ustalenia adresu podróżnego.

§ 51. Przedawnienie roszczeń z umowy o przewóz.

1. Roszczenia z tytułu umowy o przewóz przedawniają się z upływem roku, jeżeli należność nie została ustalona wcześniej przez uznanie, ugodę lub wyrok sądowy.

Termin przedawnienia wynosi natomiast trzy lata, jeżeli chodzi o roszczenia z tytułu szkody, spowodowanej złym zamiarem lub z tytułu oszustwa, o którym mowa w § 45.

2. Przedawnienie biegnie:

a) dla roszczeń o odszkodowanie w przypadku częściowego zaginięcia, uszkodzenia lub opóźnionego wydania — od dnia wydania;

b) dla roszczeń o odszkodowanie w przypadku całkowitego zaginięcia — od dnia, w którym wydanie powinno było nastąpić;

- c) dla roszczeń o zapłatę lub zwrot należności przewozowych, opłat dodatkowych lub dopłat, albo o ich sprostowanie w razie nieprawidłowego zastosowania taryfy lub omyłki w obliczeniu — od dnia zapłaty należności przewozowych, opłat dodatkowych lub dopłat, jeżeli zaś zapłaty nie było — od dnia, w którym powinna ona być nastąpić, a w razie sprzedaży bagażu — od dnia sprzedaży;
- d) dla roszczeń o uiszczenie dopłaty, żądanej przez władzę celną — od dnia, w którym władza celna wystąpiła z takim żądaniem.

Dnia, wskazanego jako początek terminu przedawnienia, nie wlicza się do tego terminu.

3. Bieg przedawnienia zawiesza się w razie wniesienia przez podróżnego do kolei piśmiennej reklamacji stosownie do § 46. Przedawnienie zaczyna biec w dalszym ciągu od dnia, w którym kolej udzieliła na piśmie odmownej odpowiedzi i zwróciła załączone do reklamacji dokumenty.

Obowiązek udowodnienia, że reklamację wniesiono lub że udzielono na nią odpowiedzi i zwrócono dokumenty, ciąży na tym, kto się na te fakty powołuje.

Ponowne reklamacje, których przedmiotem jest to samo roszczenie, nie zawieszają biegu przedawnienia.

4. Poza powyższymi przepisami zawieszenie i przerwanie przedawnienia normują ogólne przepisy prawne.

§ 52. Niedopuszczalność dochodzenia roszczeń, wygasłych lub przedawnionych.

Roszczeń, wygasłych lub przedawnionych według przepisów §§ 50 i 51, nie można dochodzić w drodze powództwa wzajemnego, ani podnosić w drodze zarzutu.

§ 53. Dochodzenie roszczeń zwrotnych przy odszkodowaniu za całkowite lub częściowe zaginięcie, za uszkodzenie i za opóźnione wydanie.

1. Kolej, która na mocy przepisów regulaminu niniejszego wypłaciła odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie bagażu lub też za opóźnione wydanie, ma zwrotne roszczenie do kolei, uczestniczących w przewozie, według następujących przepisów:

- a) kolej, która spowodowała szkodę, ponosi za nią wyłączną odpowiedzialność;
- b) jeżeli szkodę spowodowało kilka kolei, każda z nich ponosi odpowiedzialność za szkodę przez siebie spowodowaną; jeżeli w danym przypadku tego nie da się stwierdzić, sumę odszkodowania dzieli się między te koleje według zasad, podanych pod literą c);
- c) jeżeli nie można udowodnić, że szkodę spowodowała jedna lub kilka kolei, to należne odszkodowanie dzieli się między wszystkie

koleje, które uczestniczyły w przewozie, z wyjątkiem tych, które udowodnią, że szkoda nie powstała na ich linjach; podziału dokonywa się w stosunku do ilości kilometrów taryfowych.

2. W razie niewypłacalności jednej z kolei, udział, na nią przypadający, a przez nią niezapłacony, dzieli się pomiędzy wszystkie inne koleje, które uczestniczyły w przewozie, w stosunku do ilości kilometrów taryfowych.

T Y T U Ł IV.

PRZEWOZ PRZESYLEK EKSPRESOWYCH.

§ 54. Określenie przesyłek ekspresowych. Przedmioty, wyłączone od przewozu.

1. Przedmioty, nadające się do przewozu w wagonach bagażowych, przyjmuje się do przewozu pociągami ruchu osobowego, jako przesyłki ekspresowe na podstawie przepisów niniejszych i przepisów taryfy.

2. Wylacza się od przewozu jako przesyłki ekspresowe te same przedmioty, które są wylączone od przewozu jako bagaż, stosownie do przepisów § 28 regulaminu niniejszego.

3. Jeżeli kolej stwierdzi, że przyjęto do przewozu przedmioty, wylączone od przewozu jako przesyłki ekspresowe, to w braku innych przepisów prawnych, ma ona obowiązek wezwać nadawcę do odebrania przesyłki zpowrotem. Jeżeli nadawca nie rozporządzi przesyłką w ciągu 8 dni, licząc od dnia wysłania mu zawiadomienia, kolej postępuje według przepisów § 64 pkt. 5 i 6.

§ 55. Nadanie przesyłek ekspresowych. List ekspresowy. Przewóz.

1. Przesyłki ekspresowe należy nadawać w ekspedycjach bagażowych w czasie, przewidzianym dla nadawania tych przesyłek i wskazanym w ogłoszeniach, wywieszanych na stacjach.

2. Na każdą przesyłkę ekspresową nadawca powinien złożyć list ekspresowy nakładu kolei, który nabywa się na stacji kolejowej za opłatą, przewidzianą w taryfie. Wzór listu ekspresowego przewidziany jest w taryfie.

3. Części listu ekspresowego, obwiedzione grubymi linjami, wypełnia kolej, pozostałe zaś — nadawca. W razie wypełnienia listu ekspresowego przez pracowników kolejowych na żądanie nadawcy, kolej pobiera opłatę, przewidzianą w taryfie.

4. List ekspresowy powinien być wypełniony wyraźnie atramentem lub drukiem w języku polskim (na obszarze W. M. Gdańska w języku polskim lub niemieckim). Listów ekspresowych poprawionych lub podskrobanych kolej nie przyjmuje. Przekreślenia dozwolone są tylko wtedy, jeżeli nadawca poświadczy je swym podpisem; zmiany co do ilości lub wagi sztuk należy wpisać słowami.

5. Nadawca obowiązany jest zamieścić w liście ekspresowym:

- a) miejsce oraz datę sporządzenia listu ekspresowego;
- b) stację przeznaczenia w brzmieniu podanem w taryfie ze wszystkimi bliższymi określeniami, zapobiegającymi skierowaniu przesyłki na inną stację w tej samej miejscowości lub do innej miejscowości, noszącej tę samą albo podobną nazwę;
- c) odbiorcę i jego dokładny adres;
- d) ilość sztuk, rodzaj opakowania i zawartość przesyłki;
- e) dokładne wyszczególnienie załączonych dokumentów, wymaganych przez przepisy władz celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych lub innych władz administracyjnych;
- f) nadawcę oraz jego podpis i adres; podpis nadawcy może być zastąpiony drukiem lub pieczętką.

Pozatem nadawca może zamieścić w przeznaczonych na to rubrykach listu ekspresowego:

- g) drogę przewozu; w razie braku tej wskazówki kolej obiera drogę, którą uważa za najkorzystniejszą dla nadawcy; za skutki tego wyboru kolej odpowiada tylko w razie udowodnienia jej złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa;
- h) pociąg, którym przesyłka ma być przewieziona (pkt. 10);
- i) deklarację wartości dostawy (§ 68);
- j) wysokość ciężącego na przesyłce zaliczenia, a w danym razie także imię, nazwisko i dokładny adres odbiorcy zaliczenia (§ 61);
- k) żądanie „zostawić na stacji” (§ 59 pkt. 2);
- l) inne oświadczenia, przewidziane w regulaminie niniejszym i w taryfach.

Nie wolno zamieszczać w liście ekspresowym oświadczeń, nieprzewidzianych w regulaminie niniejszym lub w taryfach, ani dołączać dokumentów, nieprzewidzianych w regulaminie i w taryfach. Z tytułu takich oświadczeń i dokumentów kolej nie ponosi żadnej odpowiedzialności.

6. Osobę, oddającą kolei przesyłkę do przewozu, uważa się za upoważnioną przez nadawcę do czynienia zmian i uzupełnień w liście ekspresowym, do składania oświadczeń w imieniu nadawcy oraz do wszelkich czynności, związanych z zawarciem umowy o przewóz.

7. Umowę o przewóz uważa się za zawartą z chwilą, kiedy stacja nadania przyjęła do przewozu przesyłkę wraz z listem ekspresowym. Na dowód przyjęcia stacja nadania opatruje list ekspresowy datownikiem po uiszczeniu przez nadawcę należności przewozowych i opłat dodatkowych.

Przyjmując do przewozu przesyłkę ekspresową, kolej wydaje nadawcy dowód nadania.

8. Kolej powinna przy nadaniu zważyć bezpłatnie przesyłkę i wpisać wynik zważenia do listu ekspresowego. Nadawca lub osoba upoważniona przez niego może być obecna przy ważeniu.

9. Przesyłki ekspresowe przewozi się pociągami ruchu osobowego. Pociągi, którymi przewóz przesyłek ekspresowych jest ograniczony lub niedo-

zwolony, kolej powinna podać do wiadomości publicznej, wywieszając na stacjach odpowiednie ogłoszenie.

10. Jeżeli nadawca przy nadaniu nie oznaczy pociągu, którym przesyłka ma być wysłana, wysyła się ją najbliższym odpowiednim pociągiem.

Żądanie wysłania przesyłki oznaczonym pociągiem kolej uwzględnia w miarę możliwości, jeżeli przesyłka została dostarczona przynajmniej na godzinę przed odejściem tego pociągu.

Przepisy ustępu drugiego i trzeciego pkt. 8 § 31 regulaminu niniejszego stosuje się odpowiednio.

11. Taryfy mogą dla pewnych przedmiotów, nadawanych do przewozu jako przesyłki ekspresowe, przewidywać odmienny sposób odprawy, niż wyżej wskazany.

§ 56. Odpowiedzialność za oświadczenia, zamieszczone w liście ekspresowym. Dopłaty.

1. Nadawca jest odpowiedzialny za ścisłość wskazań i oświadczeń, które wpisał do listu ekspresowego, i ponosi wszelkie następstwa, wynikające ze wskazań lub oświadczeń, niezgodnych z rzeczywistością, nieścisłych, niedostatecznych lub wpisanych w miejscu, nie przeznaczonym do tego rodzaju oświadczeń. Odpowiedzialność tę ponosi nadawca również wtedy, gdy na jego żądanie pracownicy kolejowi wypełniają list ekspresowy (zob. ustęp drugi § 8).

2. Kolej ma prawo sprawdzić w każdym czasie, czy zawartość przesyłki zgodna jest z oświadczeniami nadawcy w liście ekspresowym.

3. Jeżeli odnośne oświadczenia w liście ekspresowym okażą się niezgodnymi z rzeczywistością, kolej pobiera za sprawdzenie zawartości przesyłki powstałe przy tem koszty.

4. W razie sprawdzenia zawartości na stacji nadania należy wezwać nadawcę, na stacji zaś przeznaczenia — odbiorcę, aby był obecny przy sprawdzaniu, o ile sprawdzenia tego nie zarządzone ze względów bezpieczeństwa publicznego. Jeżeli wezwany nie stawia się, lub jeżeli sprawdzenie odbywa się w drodze, należy go dokonać w obecności dwóch świadków, nie należących do służby kolejowej.

5. W razie niezgodnego z rzeczywistością oznaczenia zawartości przesyłki należy uiszczyć dopłatę, niezależnie od zapłacenia ewentualnej różnicy należności przewozowych, niezależnie od wynagrodzenia wyrządzonej w danym razie szkody oraz niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Dopłatę tę pobiera się:

- a) za przedmioty, wymienione w ustępie (5) pkt. 5 § 28 i wyłączone od przewozu na podstawie przepisów pkt. 2 § 54 — w wysokości, wskazanej w § 29 pkt. 3 lit. a) i b);
- b) za wszystkie inne przedmioty, wymienione w ustępach (1) — (4) pkt. 5 § 28, wyłączone od przewozu jako przesyłki ekspresowe na podstawie przepisów pkt. 2 § 54 regulaminu — w wysokości podwójnej opłaty przewozowej za przesyłkę ekspresową, najmniej jednak 10 zł od listu ekspresowego;

c) we wszystkich innych przypadkach, jeżeli niezgodne z rzeczywistością oświadczenie mogło pociągnąć za sobą zmniejszenie opłaty przewozowej — w wysokości podwójnej różnicy opłaty przewozowej; dopłata ta nie może być mniejsza, niż 2 złote, nawet wtedy, gdy niezgodne z rzeczywistością oświadczenie nie pociąga za sobą obliczenia niższych opłat przewozowych.

6. Koszty, o których mowa w punkcie 3, o ile nie zostały na miejscu opłacone, oraz dopłaty, wyszczególnione w punkcie 5, obciążają przesyłkę.

Jeżeli odbiorca odmówi przyjęcia przesyłki, koszty i dopłaty te powinien uiścić nadawca.

§ 57. Stan przesyłki. Opakowanie.

1. Kolej, przyjmując do przewozu przesyłkę z widocznymi śladami uszkodzenia, może żądać, aby nadawca zamieścił w liście ekspresowym odpowiednie oświadczenie o stanie przesyłki. Nadawca odpowiada wobec kolei za szkody, powstałe wskutek wadliwego stanu przesyłki.

2. Jeżeli przewożone przedmioty wskutek swych właściwości wymagają opakowania, nadawca powinien opakować je w sposób, zabezpieczający od całkowitego lub częściowego zaginięcia, albo też uszkodzenia podczas przewozu, tudzież w sposób zapobiegający uszkodzeniu osób, środków przewozowych lub innych przesyłek.

3. Jeżeli nadawca nie zastosuje się do przepisu pkt. 2, kolej może odmówić przyjęcia przesyłki do przewozu, albo żądać, aby nadawca stwierdził w liście ekspresowym brak lub wady opakowania i określił dokładnie te wady.

4. Nadawca jest odpowiedzialny za następstwa i szkody, wynikłe z braku lub wad opakowania, stwierdzonych w liście ekspresowym, jako też za następstwa takich wad opakowania, które nie mogły być zzewnątrz zauważone. Nadawca jest również odpowiedzialny za widoczne nazewnątrz wady opakowania, chociażby one nie były stwierdzone w liście ekspresowym, jeżeli kolej udowodni, że wady te istniały w czasie przyjmowania przesyłki do przewozu.

5. Każdą sztukę przesyłki nadawca powinien zaopatrzyć w dokładny i czytelny adres odbiorcy oraz w nazwę stacji nadania i przeznaczenia, wypisując je literami łacińskimi. Przesyłki, nie oznaczonej w sposób powyższy, kolej może nie przyjąć.

Jeżeli kolej na żądanie nadawcy wykonywała te czynności, wówczas ma ona prawo pobrać za to opłaty, przewidziane w taryfach.

6. Dawne nalepki, adresy i inne napisy, pochodzące z poprzednich przewozów, nadawca powinien usunąć lub uczynić je nieczytelnymi.

§ 58. Dokumenty i formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub wymagane przez inne władze administracyjne.

1. Nadawca jest obowiązany dołączyć do listu ekspresowego wszystkie dokumenty, potrzebne do załatwienia formalności celnych, podatkowych, skar-

bowych, policyjnych lub wymaganych przez inne władze administracyjne.

Nadawca odpowiada wobec kolei, o ile nie zachodzi jej wina, za wszystkie następstwa, spowodowane brakiem, niedostatecznością lub nieprawidłowością tych dokumentów, jak również za wszelkie szkody, powstałe wskutek niesostosowania się nadawcy do przepisów odnośnych władz.

Kolej nie jest obowiązana sprawdzać, czy dołączone dokumenty są prawidłowe i dostateczne.

2. Dopóki przesyłka znajduje się w drodze, kolej załatwia formalności celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub wymagane przez inne władze administracyjne. Za czynności te kolej ma prawo pobierać opłaty, określone w taryfie.

Kolej może czynności te dokonywać przez własne organa lub pod własną odpowiedzialnością zlecić ich wykonanie komisantowi. W obu przypadkach kolej ma obowiązki komisanta. Przepisy pkt. 2 § 32 stosuje się odpowiednio.

§ 59. Wydawanie.

1. Po zapłaceniu należności, wynikających z listu ekspresowego, odbiorca ma prawo żądać wydania przesyłki ekspresowej na stacji przeznaczenia po upływie terminu dostawy w godzinach, przewidzianych do wydawania przesyłek ekspresowych i wskazanych w ogłoszeniach, wywieszonych na stacjach.

Termin dostawy kończy się po przybyciu pociągu, którym kolej powinna była ją przewieźć stosownie do przepisów § 55 pkt. 10 i po upływie czasu koniecznego do wykonania wszelkich czynności, związanych z przygotowaniem przesyłki do wydania, tudzież, w danym razie, do załatwienia formalności celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych oraz innych władz administracyjnych.

Odbiór przesyłki potwierdza odbiorca na liście ekspresowym, który kolej zatrzymuje.

Gdy o przybyciu przesyłki nie zawiadamia się (por. ust. drugi pkt. 2), kolej wydaje przesyłkę wskazanemu w liście ekspresowym odbiorcy, który na żądanie kolei powinien się wylegitymować.

2. Jeżeli odbiorca nie zgłasza się w odpowiednim czasie po przybyciu pociągu po odbiór przesyłki, kolej powinna wysłać zawiadomienie o przybyciu przesyłki w ciągu trzech godzin po przybyciu pociągu. O przybyciu przesyłek, które nadeszły po godz. 15-ej wysyła się zawiadomienie w dwie godziny po rozpoczęciu godzin służbowych następnego dnia.

Kolej nie zawiadamia o przybyciu przesyłek ekspresowych, jeżeli nadawca zamieścił w liście ekspresowym żądanie „zostawić na stacji” i nie zażądał wyraźnie zawiadomienia odbiorcy, jeżeli odbiorca zrzekł się na piśmie zawiadomienia, jeżeli kolej zaprowadziła dowóz tych przesyłek do mieszkań odbiorców lub wreszcie jeżeli zawiadomienia nie można było dokonać.

3. Kolej zawiadamia odbiorcę o przybyciu przesyłki według uznania pocztą, telegramem, telefonogramem, albo też pismem przez specjalnego posłańca. Zawiadomienie sporządza się bezpłatnie; za doręczenie zawiadomienia kolej ma prawo żądać zwrotu kosztów własnych, wskazanych w taryfach.

4. Zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 12 godzin od chwili nadania listu poleconego, po upływie trzech godzin od chwili nadania telegramu, w razie zawiadomienia przez telefon z chwilą nadania telefonogramu, zaś w razie zawiadomienia przez pośtańca z chwilą doręczenia.

5. Pośtańca powinien doręczyć zawiadomienie o przybyciu przesyłki odbiorcy lub upoważnionej osobie, a w razie zaś ich nieobecności powinien doręczyć je w mieszkaniu (lokalu) dorosłemu domownikowi, współnikowi lub zajętemu u odbiorcy pracownikowi. Doręczenie powinno być potwierdzone podpisem odbierającego z podaniem dnia i godziny odbioru zawiadomienia.

6. W razie zawiadomienia odbiorcy o przybyciu przesyłki za uprawnionego do wykupienia listu ekspresowego i odbioru przesyłki ekspresowej uważa się każdego, kto okaże kolei zawiadomienie o przybyciu przesyłki, zaopatrzone przez odbiorcę w pokwitowanie z odbioru. Kolej nie jest obowiązana sprawdzać tożsamości odbiorcy ani własnoręczności jego podpisu.

7. W razie nieodebrania przesyłki w ciągu 24 godzin od chwili dokonania zawiadomienia o jej przybyciu (pkt. 5) kolej pobiera za przechowanie opłatę, określone w taryfie. Jeżeli nadawca zamieścił w liście ekspresowym żądanie „zostawić na stacji” i nie żądał wyraźnie zawiadomienia odbiorcy, albo jeżeli odbiorca zrzekł się na piśmie zawiadomienia, albo jeżeli zawiadomienia nie można było dokonać, termin odbioru rozpoczyna się od chwili przygotowania przesyłki do odbioru.

8. Kolej ma prawo przesyłki ekspresowe dostawiać odbiorcy do domu bądź sama, bądź też przez swego przedsiębiorcę dowozowego i pobierać za to opłatę, ogłoszoną w obwieszczeniu na stacji. Na stacjach, które zajmują się dostawą do domu przesyłek ekspresowych, powinny być wywieszane o tem odpowiednie ogłoszenia. Osoby, któremi kolej posługuje się przy dostawie, uważane są za jej pracowników w myśl § 8 regulaminu niniejszego.

Służba, zatrudniona przy dostawie do domu, powinna mieć przy sobie obowiązującą taryfę opłat za dostawę i okazywać ją na żądanie.

Odbiorcy przysługuje prawo odebrania przesyłki osobiście nawet na tych stacjach, na których dostawą do domu zajmuje się kolej, albo też zlecenia tego innemu przedsiębiorcy, niż ten, którym posługuje się kolej. Odbiorca, nie życzący sobie korzystać z kolejowej dostawy do domu, powinien zawiadomić o tem piśmiennie stację przeznaczenia przed nadejściem przesyłki.

Kolej nie dostarcza przesyłki do domu także i wówczas, gdy nadawca zamieścił w liście ekspresowym żądanie „zostawić na stacji”.

Przesyłkę, dostawioną odbiorcy do domu, kolej ma prawo wydać również domownikowi, współnikowi, lub pracownikowi odbiorcy.

Terminy, w ciągu których kolej dostawia przesyłki do domu, powinny być podane do wiadomości w taryfach lub zapomocą ogłoszeń na stacjach.

9. Przy wydaniu przesyłki ekspresowej kolej wydaje odbiorcy odcinek listu ekspresowego, przeznaczony dla odbiorcy.

§ 60. Opłacanie należności przewozowych. Nieprawidłowe obliczenie należności przewozowych.

1. Należności przewozowe oraz opłaty dodatkowe należy uiszczać przy nadaniu. Należności przewozowe, opłaty dodatkowe i wydatki, powstałe w drodze lub na stacji przeznaczenia, obciążają przesyłkę i są pobierane od odbiorcy.

2. Do nadpłat i niedoborów z tytułu umowy o przewóz przesyłek ekspresowych stosuje się odpowiednio pkt. 1 i 2 § 25 regulaminu niniejszego.

Do uiszczenia niedoboru jest obowiązany, a do odbioru nadpłat jest uprawniony nadawca, bądź odbiorca, zależnie od tego, kto uiszczył opłatę.

§ 61. Zaliczenia.

1. Nadawca może obciążyć przesyłkę ekspresową zaliczeniem do wysokości wartości przesyłki. Stacja nadania ma prawo w przypadkach wątpliwych żądać od nadawcy udowodnienia wartości przesyłki. Zaliczenie może być wyrażone tylko w walucie krajowej. Taryfy mogą co do tego przewidywać wyjątki oraz określać najniższą i najwyższą kwotę zaliczenia.

2. Kwotę zaliczenia nadawca powinien wpisać słowami w liście ekspresowym, w rubryce do tego przeznaczonej.

3. Kolej obowiązana jest przekazać kwotę zaliczenia do wypłaty dopiero wtedy, gdy odnośną kwotę otrzymała od odbiorcy.

4. W razie wydania przesyłki odbiorcy bez pobrania zaliczenia kolej powinna nadawcy naprawić szkodę do wysokości kwoty zaliczenia. Kolej ma w tym przypadku zwrotne roszczenie do odbiorcy.

Za obciążenie przesyłki zaliczeniem kolej ma prawo pobrać przewidzianą w taryfie opłatę (provizję). W razie odwołania zaliczenia (§ 62 pkt. 1 d) kolej nie zwraca pobranej opłaty.

Należną kolei provizję od kwoty zaliczenia kolej pobiera zgóry od nadawcy. Kwotę na pokrycie kosztów za przesłanie zaliczenia pobiera się od odbiorcy przy wydaniu przesyłki.

§ 62. Prawo wprowadzania zmian w umowie o przewóz. Wykonanie zleceń dodatkowych.

1. Tylko nadawca ma prawo wprowadzić zmiany w umowie o przewóz drogą zlecenia dodatkowe, w którym może żądać, aby:

- a) oddano mu przesyłkę zpowrotem na stacji nadania;
- b) wstrzymano wydanie przesyłki na stacji przeznaczenia;
- c) wydano przesyłkę na stacji przeznaczenia innej osobie;
- d) wydano przesyłkę bez pobrania zaliczenia;
- e) wysłano przesyłkę do innej stacji i tam ją wydano:

- 1) odbiorcy, wskazanemu w liście ekspresowym, lub
- 2) innej osobie;

- f) zwrócono przesyłkę na stację nadania.

2. Zlecenia dodatkowe innej treści są niedozwolone.

3. Zlecenie dodatkowe nie może się stosować tylko do części przesyłki, lecz musi się rozciągać na jej całość.

4. Zlecenie dodatkowe nadawca powinien złożyć na stacji nadania w formie piśmiennego oświadczenia według wzoru, wskazanego w taryfie, na formularzu nakładu kolei i zaopatrzyć je swym podpisem. Przy sporządzaniu zleceń dodatkowych stosuje się przepisy § 55 o sporządzaniu listu ekspresowego. Wszelkie zlecenia nadawcy co do zmiany umowy o przewóz, złożone w formie innej, niż wyżej przepisana, uważa się za niebyłe.

5. Dając zlecenie dodatkowe, nadawca powinien wręczyć stacji nadania dowód nadania i wpisać do niego treść zlecenia. Stacja nadania stwierdza przyjęcie zlecenia dodatkowego przez wyciśnięcie datownika na dowodzie nadania pod wpisaną treścią zlecenia, poczem zwraca ten dowód nadawcy.

6. Kolej uwzględnia tylko te zlecenia nadawcy, które otrzymała za pośrednictwem stacji nadania.

Na żądanie nadawcy, stacja nadania zawiadamia telegramem o dodatkowym zleceniu stację przeznaczenia lub stację zatrzymania. Koszt telegramu ponosi nadawca. Treść tego telegramu należy powtórzyć piśmiennie według formy, przepisanej w pkt. 4. Aż do nadejścia piśmiennego zlecenia nie wolno stacji przeznaczenia lub zatrzymania wydać odbiorcy ani listu ekspresowego ani przesyłki ani też posłać przesyłki dalej.

7. Nadawca traci prawo do zmiany umowy o przewóz z chwilą odebrania przesyłki przez odbiorcę na stacji przeznaczenia.

8. Kolej może odmówić wykonania lub odroczyć wykonanie zleceń dodatkowych, przewidzianych w punkcie 1, lub też wykonać zlecenie w inny sposób tylko w następujących przypadkach:

- a) jeżeli w chwili otrzymania zlecenia wykonanie tego zlecenia nie jest już możliwe;
- b) jeżeli wykonanie zlecenia mogłoby spowodować utrudnienie w prawidłowym biegu służby przewozowej;
- c) jeżeli zlecenie dotyczy zmiany stacji przeznaczenia, wykonaniu zaś tego zlecenia sprzeciwiają się przepisy ustawowe lub inne, w szczególności zaś celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub innych władz administracyjnych;
- d) jeżeli zlecenie dotyczy zmiany stacji przeznaczenia lub zwrotu przesyłki na stację nadania, a koszty przewozu przesyłki do nowej stacji przeznaczenia lub do stacji nadania nie zostaną zgóry opłacone lub zabezpieczone.

W powyższych przypadkach kolej powinna bezzwłocznie zawiadomić nadawcę o przeszkodach w wykonaniu zlecenia dodatkowego.

Jeżeli kolej nie mogła zgóry przewidzieć takich przeszkód, nadawca ponosi wszelkie następstwa, wynikłe skutkiem rozpoczęcia przez kolej wykonywania zlecenia dodatkowego.

9. Jeżeli nadawca zlecił wydać przesyłkę na stacji pośredniej, należności przewozowe pobiera się według taryfy obowiązującej między stacją nadania a tą stacją pośrednią.

Jeżeli nadawca zlecił zwrot przesyłki na stację nadania, należności przewozowe oblicza się w sposób następujący:

- a) do stacji zatrzymania — według taryfy, obowiązującej od stacji nadania do stacji zatrzymania;
- b) od stacji zatrzymania do stacji nadania — według taryfy, obowiązującej od stacji zatrzymania do stacji nadania.

Jeżeli nadawca zlecił, ażeby przesyłkę wysłano do innej stacji przeznaczenia, należności przewozowe oblicza się:

- a) za drogę do stacji, gdzie przesyłka została zatrzymana — według taryfy, obowiązującej od stacji nadania do stacji zatrzymania;
- b) za drogę od stacji zatrzymania do nowej stacji przeznaczenia — według taryfy, obowiązującej od stacji zatrzymania do nowej stacji przeznaczenia.

10. Jeżeli nadawca zlecił wstrzymać wydanie przesyłki na stacji przeznaczenia, kolej ma prawo pobrać za zatrzymanie przez czas powyżej 8 godzin opłatę za przechowanie, określoną w taryfie.

11. W przypadkach, gdy zlecenie dodatkowe nastąpiło nie na skutek winy kolei, kolej ma prawo pobrać, oprócz należności przewozowych, obliczonych zgodnie z pkt. 9 paragrafu niniejszego, opłat dodatkowych oraz wydatków w gotowiźnie, także przewidzianą w taryfie opłatę za czynności, wynikające z dodatkowego zlecenia.

§ 63. Przeszkody w przewozie.

1. W razie przeszkody w wysłaniu lub w dalszym przewozie przesyłki, przyjętej do przewozu, kolej powinna, jeżeli przesyłkę można dowieźć do stacji przeznaczenia inną drogą, przewieźć ją tą drogą bez pobrania jakichkolwiek opłat za użytą dłuższą drogę. Kolej korzysta w tym przypadku z terminów dostawy, odpowiadających użytej drodze przewozu, choćby one były dłuższe, niż na pierwotnej drodze.

2. Jeżeli niema innej drogi przewozu lub jeżeli przewóz nie może być wykonany z innych powodów, kolej zwraca się po wskazówce do nadawcy bez pośrednictwa stacji nadania.

3. Nadawca, zawiadomiony o przeszkodzie w przewozie, ma prawo uważać umowę o przewóz za rozwiązaną, jednakże obowiązany jest zapłacić kolei, jeżeli ona nie ponosi winy, stosownie do okoliczności, albo należności przewozowe za odległość już przebytą albo koszty przygotowania do przewozu, jako też wszystkie inne koszty, przewidziane w taryfach.

4. Nie uwzględnia się wskazówek nadawcy, udzielonych bez pośrednictwa stacji nadania.

5. Jeżeli nadawca, zawiadomiony o przeszkodzie w przewozie, nie udzieli żadnej możliwej do wykonania wskazówki, postępuje się z przesyłką według przepisów o przeszkodach w wydaniu przesyłki (§ 64).

6. Jeżeli przeszkoda w przewozie została usunięta zanim wskazówka od nadawcy nadeszła, należy wysłać przesyłkę do stacji przeznaczenia, nie cze-

kając na wskazówki, i niezwłocznie zawiadomić o tem nadawcę.

§ 64. Przeszkody w wydaniu.

1. Jeżeli odbiorca nie może być odszukany, jeżeli odmówi przyjęcia przesyłki albo nie odbierze jej w ciągu 3 dni, lub jeżeli wogóle zajdzie inna jakaś przeszkoda w wydaniu przesyłki, stacja przeznaczenia powinna niezwłocznie zawiadomić nadawcę bez pośrednictwa stacji nadania o przeszkodzie w wydaniu i żądać rozporządzenia przesyłką. Wspomniany wyżej termin 3 dni liczy się od chwili dokonania zawiadomienia o przybyciu przesyłki. Jeżeli nie zawiadamia się o przybyciu przesyłki, termin ten liczy się od przybycia pociągu, którym przesyłkę przywieziono. Przepis § 63 pkt. 4 stosuje się odpowiednio.

2. Nadawca może w liście ekspresowym umieścić żądanie, aby przesyłka, w razie przeszkody w wydaniu, została mu zwrócona bez uprzedniego zawiadomienia.

W żadnym innym przypadku nie wolno zwracać przesyłki nadawcy bez jego wyraźnej zgody.

Nadawca, zamieszczając takie żądanie w liście ekspresowym, powinien na żądanie kolei zabezpieczyć koszty zwrotu przesyłki na stację nadania.

3. Nadawca może również zamieścić w liście ekspresowym żądanie, aby przesyłkę, w razie przeszkody w wydaniu, wydano na stacji przeznaczenia nie odbiorcy, wskazanemu w liście ekspresowym, lecz innej osobie. O wydaniu przesyłki innej osobie kolej powinna zawiadomić nadawcę.

4. Jeżeli odbiorca, który odmówił przyjęcia przesyłki, zgłasza się następnie po jej odbiór, należy mu wydać przesyłkę, o ile stacja przeznaczenia do tego czasu nie otrzymała od nadawcy odmiennego rozporządzenia. O takim późniejszym wydaniu przesyłki należy natychmiast zawiadomić nadawcę listem poleconym.

5. Jeżeli nie można zawiadomić nadawcy, albo nadawca zwleka z wydaniem rozporządzenia, albo też rozporządzenie jego nie może być wykonane, wówczas kolej powinna wziąć przesyłkę na skład, na odpowiedzialność i koszt nadawcy. Kolej ma w tym przypadku obowiązki sumiennego kupca. Kolej ma również prawo złożyć taką przesyłkę u przedsiębiorcy składowego na odpowiedzialność i koszt nadawcy, za pobraniem wszystkich, ciężących na niej należności przewozowych, opłat i wydatków.

6. Kolei służy prawo, o ile temu nie sprzeciwiają się przepisy celne, podatkowe, skarbowe, policyjne lub inne przepisy administracyjne, sprzedać przesyłkę za najwyższą możliwie cenę w trybie, ustalonym według własnego uznania:

- a) po upływie 24 godzin po przybyciu — przesyłki nieodebrane, ulegające szybkiemu zepsuciu, jak również przesyłki, które z powodu miejscowych warunków nie mogą być przyjęte przez kolej na skład lub oddane przedsiębiorcy składowemu;
- b) w cztery tygodnie po upływie czasu wolnego od składowego — wszelkie inne przesył-

ki, nieodebrane ani przez odbiorcę, ani przez nadawcę; gdyby jednak te przesyłki wskutek dłuższego przechowania mogły stracić znacznie na wartości, albo też gdyby koszty przechowania były zbyt wielkie w stosunku do wartości przesyłki, wówczas sprzedaż po najwyższej możliwie cenie może nastąpić wcześniej.

Nadawca przesyłki powinien być w miarę możliwości uprzednio zawiadomiony listem poleconym o zarządzonej sprzedaży.

Jeżeli kolej dokonywa sprzedaży, ma ona prawo — niezależnie od zwrotu wydatków w gotowiznie, należności za dokonany przewóz i dostawę przesyłki do miejsca sprzedaży — pobrać za przygotowanie i dokonanie sprzedaży opłatę, ustaloną w taryfach.

7. Kolej powinna zawiadomić bez zwłoki, jeżeli to jest możliwe, nadawcę o złożeniu przesyłki u przedsiębiorcy składowego, jak również o dokonanej sprzedaży. Kwota uzyskana ze sprzedaży pozostaje do rozporządzenia nadawcy, po potrąceniu niepobraných jeszcze należności przewozowych, opłat dodatkowych, wydatków w gotowiznie i dopłat.

8. Jeżeli odbiorca wykupił list ekspresowy, ale przesyłki nie odbiera w przepisany termin, lub jeżeli zajdzie inna jakaś przeszkoda w wydaniu przesyłki, należy ponownie wezwać odbiorcę do odbioru i zawiadomić go, że przesyłka pozostaje na składzie na jego koszt i odpowiedzialność. Kolej ma prawo złożyć takie przesyłki u przedsiębiorcy składowego lub sprzedać z zachowaniem przepisów pkt. 6 i 7 paragrafu niniejszego, przyczem wszelkie zawiadomienia należy kierować do odbiorcy. W razie sprzedaży uzyskana suma pozostaje do rozporządzenia odbiorcy, po potrąceniu należności i kosztów.

9. Należności, opłaty dodatkowe, wydatki w gotowiznie i dopłaty, niepokryte przez sprzedaż przesyłki, obowiązany jest zapłacić nadawca, w razie zaś wykupienia listu ekspresowego — odbiorca.

10. Koszty zawiadomień, wysyłanych na podstawie paragrafu niniejszego, obciążają przesyłkę.

§ 65. Prawo zastawu kolei.

Przepisy § 34 stosuje się odpowiednio.

§ 66. Wspólna odpowiedzialność kolei. Rozmiar odpowiedzialności.

1. Do wspólnej odpowiedzialności kolei z tytułu umowy o przewóz przesyłki ekspresowej stosuje się odpowiednio przepisy § 36.

2. Do rozmiaru odpowiedzialności za przesyłki ekspresowe stosuje się odpowiednio przepisy § 37.

§ 67. Wysokość odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie przesyłki ekspresowej.

Jeżeli na podstawie przepisów regulaminu niniejszego kolej obowiązana jest zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie przesył-

ki ekspresowej, odszkodowanie to oblicza się według zwykłej wartości, jaką towar tego samego rodzaju i gatunku miał w chwili i miejscu przyjęcia do przewozu. Wysokość odszkodowania nie może przewyższać kwoty maksymalnej 86 zł za każdy brakujący kilogram wagi brutto.

Ponadto zwraca się — bez dalszego odszkodowania — należności przewozowe, cło i inne kwoty, zapłacone z powodu przewozu zaginionej przesyłki ekspresowej.

Wyższego odszkodowania można żądać tylko w przypadku deklarowania wartości dostawy stosownie do przepisów § 42, albo w przypadku złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa kolei stosownie do przepisów § 43.

§ 68. Domniemane zaginięcie przesyłki ekspresowej. Odnalezienie przesyłki ekspresowej. Wysokość odszkodowania w razie uszkodzenia. Wysokość odszkodowania za opóźnione wydanie. Deklarowanie wartości dostawy. Wysokość odszkodowania w razie złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa ze strony kolei. Oprocentowanie odszkodowania. Zwrot odszkodowań.

1. Do domniemanego zaginięcia i odnalezienia przesyłek ekspresowych stosuje się odpowiednio przepisy § 39.

2. Do wysokości odszkodowania w razie uszkodzenia przesyłki ekspresowej stosuje się odpowiednio przepisy § 40 z zachowaniem najwyższej kwoty odszkodowania, przewidzianej w § 67.

3. Do wysokości odszkodowania za opóźnione wydanie przesyłki ekspresowej stosuje się odpowiednio przepisy § 41. Za przekroczenie terminów, ustalonych do zawiadomienia o przybyciu przesyłki ekspresowej (§ 59 pkt. 2) oraz do dowiezienia przesyłki do domu odbiorcy (§ 59 pkt. 8), kolej odpowiada jak za opóźnione wydanie.

4. Do deklarowania wartości dostawy, do wysokości odszkodowania w razie złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa ze strony kolei, do oprocentowania odszkodowania i do zwrotu odszkodowań stosuje się odpowiednio przepisy §§ 42—45 regulaminu niniejszego.

§ 69. Reklamacje.

1. Roszczenia z umowy o przewóz przesyłki ekspresowej zgłaszać należy na piśmie do jednej z kolei, wskazanych w § 71.

2. Prawo do wnoszenia reklamacji służy tym osobom, które w myśl § 70 mają prawo wytoczyć powództwo przeciwko kolei.

3. Jeżeli reklamuje nadawca, musi on złożyć dowód nadania. Jeżeli reklamuje odbiorca, musi przedstawić odcinek listu ekspresowego, przeznaczony dla odbiorcy.

4. Do reklamacji z powodu całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia przesyłki ekspresowej należy dołączyć dowody, uzasadniające wartość towaru.

5. Do reklamacji z tytułu umowy o przewóz, wnoszonych przez inne osoby, niż uprawnione do tego na podstawie § 70, muszą być dołączone odpowiednie dokumenty pełnomocnictwa lub przelewu (cesji), w których powinny być wymienione listy ekspresowe, stanowiące przedmiot reklamacji.

Kolej może zażądać, aby podpisy na rzeczonych dokumentach były uwierzytelnione. Dokumentów tych kolej nie zwraca osobie reklamującej.

6. Przepisy § 46 pkt. 4 stosuje się odpowiednio.

§ 70. Osoby uprawnione do wytoczenia powództwa przeciwko kolei.

Prawo wytoczenia powództwa przeciwko kolei z umowy o przewóz przesyłki ekspresowej służy:

- przy roszczeniach o zwrot kwot zapłaconych — tylko nadawcy lub odbiorcy w zależności od tego, który z nich dokonał zapłaty;
- przy roszczeniach z powodu zaliczeń — tylko nadawcy;
- przy innych roszczeniach — nadawcy, dopóki służy mu prawo zmiany umowy o przewóz, poza tem prawo to służy odbiorcy.

§ 71. Koleje, przeciwko którym można wystąpić z powództwem.

1. Do powództw o zwrot kwot, zapłaconych z tytułu umowy o przewóz, stosuje się odpowiednio przepisy § 48 pkt. 1.

2. Powództwo z tytułu zaliczeń można wytoczyć tylko przeciwko kolei nadawczej.

3. Do innych powództw z tytułu umowy o przewóz stosuje się odpowiednio przepisy § 48 pkt. 2.

4. Przepisy § 48 pkt. 3, 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

§ 72. Stwierdzenie częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki ekspresowej. Wygaśnięcie roszczeń przeciwko kolei z tytułu umowy o przewóz. Przedawnienie roszczeń z umowy o przewóz. Niedopuszczalność dochodzenia roszczeń wygasłych lub przedawnionych. Dochodzenie roszczeń zwrotnych przy odszkodowaniu za całkowite lub częściowe zaginięcie, za uszkodzenie i za opóźnione wydanie.

1. Do stwierdzenia częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki ekspresowej stosuje się odpowiednio przepisy § 49.

2. Do wygaśnięcia roszczeń przeciwko kolei z tytułu umowy o przewóz stosuje się odpowiednio przepisy § 50, a do przedawnienia roszczeń z umowy o przewóz — przepisy § 51 z następującymi uzupełnieniami:

- a) roszczenia przeciwko kolei z tytułu zaliczeń nie wygasają przez odebranie przesyłki;
- b) bieg przedawnienia dla roszczeń z tytułu zaliczeń rozpoczyna się 30-go dnia po przybyciu pociągu, którym kolej powinna była przewieźć przesyłkę do stacji przeznaczenia.

3. Do niedopuszczalności dochodzenia roszczeń wygasłych lub przedawnionych stosuje się odpowiednio przepisy § 52.

4. Do dochodzenia roszczeń zwrotnych przy odszkodowaniu za całkowite lub częściowe zaginięcie, za uszkodzenie i za opóźnione wydanie stosuje się odpowiednio przepisy § 53.

8. Z bagażem nieodebrany po upływie czasu, oznaczonego w pkt. 3 paragrafu niniejszego, postępuje się w myśl przepisów pkt. 8 § 33 regulaminu niniejszego.

9. Za zgubienie lub uszkodzenie bagażu, oddanego do przechowania, kolej odpowiada jako przechowawca najwyżej do kwoty 100 zł za sztukę. Kwotę tę może kolej podwyższyć i pobierać za to specjalną opłatę. Wysokość podwyższonej w ten sposób kwoty, jak również wysokość specjalnej opłaty, musi być podana do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia na stacji.

10. W miejscu, przeznaczonym do przechowywania bagażu, kolej obowiązana jest wywiesić w sposób widoczny wyciąg z przepisów pkt. 3, 6 (ustęp drugi), 8 i 9 paragrafu niniejszego.

TYTUŁ V.

PRZECHOWYWANIE BAGAŻU.

§ 73. Przechowalnie na stacjach.

1. Kolej powinna w miarę możliwości urządzać na stacjach, które przyjmują bagaż do przewozu, pomieszczenia, w których podróżni mogliby czasowo przechowywać swój bagaż za opłatą, podaną do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia na stacji.

2. Na stacjach, na których kolej przyjmuje bagaż do czasowego przechowania, powinno to być podane do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia.

3. Kolej przyjmuje bagaż na przechowanie najdłużej na przeciąg 4-ch tygodni, na czas zaś dłuższy tylko na wyraźne życzenie podróżnego.

4. Na bagaż, złożony do przechowania, kolej wydaje kwit.

5. Przedmiotów, zagrażających bezpieczeństwu, zwłaszcza nabitej broni palnej, materiałów wybuchowych, samozapalnych, trujących, żrących i wydzielających woń przykrą lub zaraźliwych nie wolno oddawać na przechowanie. Przedmioty o dużej pojemności kolej przyjmuje do przechowania, o ile warunki miejscowe pozwalają na ich pomieszczenie.

6. Kolej może odmówić przyjęcia na przechowanie bagażu uszkodzonego, albo wadliwie lub wcale nieopakowanego. Jeżeli jednak kolej przyjmie taki bagaż, ma prawo zaznaczyć to w kwicie. Nadawca, przyjmując taki kwit, uznaje zaznaczony w nim stan bagażu.

Za rzeczy, znajdujące się w ubraniach, płaszczach, pledach, niezamkniętych walizkach, koszach i t. p., kolej nie odpowiada.

7. Okaziciel kwitu może żądać wydania przedmiotów, oddanych do przechowania, w godzinach przyjmowania i wydawania bagażu. Wydanie następuje za zwrotem kwitu i uiszczeniem opłaty za przechowanie.

Jeżeli podróżny nie może okazać kwitu, stosuje się przepisy pkt. 3 § 33 regulaminu.

§ 74. Przechowalnie w pociągach.

1. Jeżeli kolej uruchomi w pewnych pociągach przechowalnie w wagonach bagażowych lub w oddzielnych przedziałach wagonów osobowych, ma ona prawo pobierać za przechowanie bagażu opłaty, określone w taryfach.

2. Bagaż podróżnych, przyjmowany do przechowania w pociągach, musi odpowiadać pojęciu bagażu ręcznego stosownie do przepisów § 22 regulaminu niniejszego i nie zawierać przedmiotów, wyłączonych od przewozu jako bagaż ręczny (§ 21 pkt. 1).

Waga przedmiotów, przyjmowanych do przechowania w pociągach, nie może przewyższać 25 kg w sztuce.

3. Bagaż ręczny, oddany do przechowania w pociągach, powinien być przez podróżnego odebrany niezwłocznie po przybyciu pociągu do jego stacji końcowej, jeżeli nie odebrano go na jednej z poprzednich stacji.

Bagaż ręczny, nieodebrany przez podróżnego na stacji końcowej pociągu, zostanie oddany do dalszego przechowania na tej stacji. Opłaty za przechowanie bagażu ręcznego, nieodebranego przez podróżnego i oddanego do przechowania kolei, określają taryfy.

Przepisy pkt. 8 § 33 regulaminu niniejszego stosują się odpowiednio.

4. Za zgubienie lub uszkodzenie takiego bagażu kolej odpowiada jako przechowawca najwyżej do kwoty 100 zł za sztukę.

5. O uruchomieniu takich przechowalni ogłasza się w obwieszczeniach na stacjach i w odnośnych pociągach. W obwieszczeniach tych powinien być zamieszczony wyciąg z przepisów pkt. 2, 3 i 4 paragrafu niniejszego.